

Najfarebnejšia výstava na východe Slovenska? Túto nádheru môžete vidieť už 13-ty raz!	2
Online, cas.sk, 21. 2. 2025, 7:45	
Aj veda potvrdila, že v Tatrách boli draky	3
Online, sme.sk, 21. 2. 2025, 9:00	
Inovačné centrum Košického kraja získalo 9,6 milióna eur. Poputujú do startupov a inovácií	6
Online, forbes.sk, 21. 2. 2025, 10:00	
Učitelia sa pri duševných problémoch žiakov cítia bezmocní	8
Online, bakurier.sk, 21. 2. 2025, 10:58	
Prehľad podujatí 9. týždeň – 21.02.2025	10
Online, ssn.sk, 21. 2. 2025, 12:39	
Svet okolo nás	13
Rozhlas - Rádio Regina (východ), Svet okolo nás, 21. 2. 2025, 14:46	
Kardiochirurg Adrian Kolesár: „Dokonalá chlopňová náhrada neexistuje, vždy je lepšia jej oprava	14
Online, plus7dni.pluska.sk, 21. 2. 2025, 15:00	
Cez víkend sa bude kúzliť v Steelparku, študenti UPJŠ pozývajú na pestrofarebnú výstavu. Alebo sa pridáte na zabijačku?	17
Online, koscak.sk, 21. 2. 2025, 15:10	
Veronika skončila zo dňa na deň na voziku: Nečakaná DIAGNÓZA! Spúšťačom bola CHRÍPKA	18
Online, topky.sk, 22. 2. 2025, 0:00	
Veronika chrípku takmer nerozchodila: Prestali ju poslúchať nohy	20
Online, zdravie.pluska.sk, 22. 2. 2025, 18:00	
Východniari prázdninujú	22
Televízia - Markíza, Televízne noviny, 22. 2. 2025, 19:22	
Tínedžer vykašľoval krv, lekári potvrdili nadmerný vaping	24
Online, sita.sk, 23. 2. 2025, 11:44	
Východniari majú silné zastúpenie v nomináciách na ocenenie Krištáľové krídlo, bodujú v medicíne aj hudbe	26
Online, koscak.sk, 23. 2. 2025, 13:00	
Najvyššie sa umiestnili Bratislava a Košice	27
Tlač, Plus jeden deň, 24. 2. 2025	

Najfarebnejšia výstava na východe Slovenska? Túto nádheru môžete vidieť už 13-ty raz! [📄](#)

📅 21. 2. 2025, 7:45, Zdroj: [cas.sk](#) [📄](#), Vydavateľ: FPD Media, a.s., Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: 372 294 GRP: 8,27 OTS: 0,08 AVE: 1466 EUR

Najfarebnejšia výstava na východe Slovenska? Túto nádheru môžete vidieť už 13-ty raz!

Cymbium

Približne 900 kusov rastlín z rodov ako lišajovec, vanda, cymbídium, dendróbium či črievičkovec ponúka výstava Orchidey - skvosty v ríši rastlín.

Jej 13. ročník v Botanickej záhrade Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (BZ **UPJŠ**) v Košiciach otvárajú v piatok. TASR o tom informovala hovorkyňa univerzity Laura Hoľanová. Valéria Kocová z BZ spresnila, že ide o rastliny žijúce na zemi, alebo také, ktoré sú prichytené vysoko na stromoch, kde majú dostatok svetla.

Krásne video slovenského žiaka: Pozrite sa, ako sa otvára orchidea

"Známymi zástupcami oboch skupín sú rastliny z rodu cymbídium. Tvorja veľké kvety a mohutné trsy, výška rastlín sa pohybuje od 0,3 až do 1,5 metra. Tieto robustné orchidey sú rozšírené v horských oblastiach južnej a juhovýchodnej Ázie a Austrálie," uviedla.

Orchidey sú výnimočné rastliny, ktoré ľahko podliehajú vývojovým zmenám a dobre sa medzi sebou krížia, preto sú jednotlivé rody a druhy orchideí tak variabilné. "To ponúka priestor na šľachtenie a vďaka tisíciam hybridov a kultivarov bude na výstave predstavená pestrá paleta farieb, tvarov, ale aj veľkostí týchto rastlín," dodala Hoľanová s tým, že hoci sú u nás orchidey mimoriadne populárne a bežne dostupné, odborníci upozorňujú, že orchidey vyskytujúce sa v prírode patria medzi ohrozené druhy. Výstava potrvá do 2. marca. Návštevníci môžu navštíviť skleníky BZ na Mánesovej ulici denne od 9.00 do 17.00 h.

Viac k téme:

Autor: © Nový Čas

Aj veda potvrdila, že v Tatrách boli draky [↗](#)

📅 21. 2. 2025, 9:00, Zdroj: vychod.sme.sk [↗](#), Vydavateľ: Petít Press, a.s., Autor: Viera Legerská, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 582 773 GRP: 12,95 OTS: 0,13 AVE: 1580 EUR

Aj veda potvrdila, že v Tatrách boli draky

Nie síce rozprávkoví, ale svojich objaviteľov potešili. Kde sa našli?

Podľa starých kroník bolo niekedy v polovici 17. storočia v Tatrách silné zemetrasenie. A objaviť sa mal živý šarkan. Veríte tomu?

Možno by ste mali. Hoci iba čiastočne, pretože od legiend a mýtov nemali Slováci nikdy ďaleko. A čím viac o nich rozprávali, tým viac k nim pridávali nové tajomstvá spútané v desiatkach povestí a odkazov. Tak sa pozrime na to, ako to vlastne v Tatrách s drakmi a šarkanmi bolo.

Zemetrasenie rúcalo vrchy a vytvorilo nové pleso

Najskôr si povedzme, čím sa líšia draky a šarkany. Základným rozdielom medzi nimi je to, že šarkan vie lietať. A ak sme spomenuli silné tatranské zemetrasenie, tak písal o ňom kronikár a richtár z Levoče, istý Gašpar Hain v diele Zipscherische oder Leutschauerische Chronica und Zeitbeschreibung. Bol to fakt, súčasť našich dejín. Podľa TASR v kronike spomenul, že 6. augusta 1662 bolo zemetrasenie, ktoré postihlo aj oblasť Vysokých Tatier, rúcalo vrchy a vytvorilo tiež nové pleso. Spod zeme vraj vylietol aj živý šarkan.

Objaviteľ dinosaurej stopy vo Vysokých Tatrách Jozef Michalík na prednáške. (zdroj: Archív: CVTI)

Myslíme si o tom, čo chceme, no pravdou je aj to, že spomínaná Spišská či Levočská kronika je unikátnym dielom. Popisuje množstvo udalostí zo 17. storočia a autor ju písal po nemecky i latinsky.

Videl šarkana letieť ponad Lazisko

Nebola to jediná zmienka o šarkanovi z tejto oblasti. Ďalšiu máme od polyhistora Juraja Buchholtza mladšieho. Bol významným priekopníkom prírodných vied na Slovensku. Ako prvý sa venoval sústavnému výskumu jaskýň, napríklad v Jánskej a Demänovskej doline, a prvenstvo mu patrí aj v pokuse o meranie výšok. Pomáhal tiež tvoriť rozsiahle vlastivedné dielo o Uhorsku, ktorého zostavovateľom bol Matej Bel.

A ak spomíname Demänovskú dolinu, tradovalo sa, ako uvádza aj HNonline, že tamjšie jaskyne majú dračí pôvod. Ich podzemné bohatstvo mal strážiť šarkan. Mal sa vola Demián. Nečudujme sa preto, že si Juraj Buchholtz v roku 1718 do denníka poznamenal, že pri skúmaní Demänovskej doliny zazrel ponad Lazisko letieť šarkana.

Meno im dali rozprávkové príšery

Tento zápis naozaj existuje. Verme mu, alebo aj nie. Lebo je pravdepodobné, že ľudia si pod dojemom nepoznaného mohli čo to prikrášiť. No pravdou je, že v Tatrách po tomto ľudskom „nepoznaní“ ostali zemepisné názvy. Napríklad Dračí hrebeň, ktorý sa tiahne z Vysokej na juh a juhovýchod. Stretnúť sa môžeme s Veľkou i Malou Dračou hlavou, Dračím sedlom, Dračou dolinkou, Dračím štítom, Dračím plesom i Dračimi okami.

Drak letel ponad Tatry aj pred desiatimi rokmi

Drak Demián ale nie je iba ilúzia. Aby to tak nebolo, o to sa postaral umelecký kováč Vladimír Eperješi, ktorý zhotovil jeho sochu. Váži 1,5 tony a meria 3 metre, drak má tri hlavy. Dve z nich šľahajú oheň a síru, hrdlo tretej skrýva prekvapenie. Je ním medený zvonček. Treba na neho zazvoniť a budete mať šťastie, uvádza portál Jasna.sk.

Tento drak, strážca demänovských pokladov, aj letel. Je súčasťou Demänovskej doliny od leta 2014. V tom roku bola jeho socha privezená na Priehybu. Zalietal si v decembri, keď ho helikoptéra umiestnila na dračí trón priamo na vrchol Chopka. Má nádherný výhľad na panorámu Vysokých Tatier, výhľad si Demián užíva z terasy Rotundy.

Dračie kosti vraj liečili a ľudia s nimi obchodovali

Vráťme sa ale ešte do dávnej minulosti. Ako uvádza Archeologia.sk, zatiaľ prvým známym učencom, ktorý sa u nás bližšie zaoberal skúmaním drakov a ich pozostatkov, bol prešovský mestský lekár Johann Paterson Hain (1615 – 1675). Pochádzal z Pruska a okrem chémie, optiky a mineralógie sa zaoberal aj paleontológiou. Pracoval aj v Kežmarku a Levoči, teda blízko Tatier.

Podtatranský kraj mu podľa spomínaného portálu poskytoval dosť podnetov pre jeho záujmy. A tu sa dozvedel aj o existencii jaskýň a dračích kostiach v nich. Získaval ich od miestnych obyvateľov a niektoré jaskyne aj sám preskúmal. Svoje poznatky uverejňoval v časopise Miscellanea medico – physica Academiae Nature Curiosorum. Práve tu vyšli aj informácie o karpatských drakoch a miestach,

ktoré obývali.

J. P. Hainovi ako lekárovi nerobilo ťažkosti presne rozpoznať jednotlivé kosti a časti tela, z ktorých pochádzali. Určiť živočíšny druh, ako tvrdí portál Archeologia.sk, bol už väčší problém. Pre veľké rozmery kostí ich nevedel priradiť k žiadnemu žijúcemu živočíchovi, stotožnil ich preto s kosťami draka.

V 17. storočí existenciu drakov nikto nespochybňoval

Niet sa čomu čudovať. V 17. storočí existenciu drakov nikto nespochybňoval a umocňovali ju aj výpovede očitých svedkov. Lekár sa dokonca venoval využitiu údajných dračích kostí v medicíne. Ľudia s nimi bežne obchodovali a používali ich napríklad proti epilepsii, na choroby pečene a ich zuby používali proti horúčke.

„Dračie“ kosti sa podľa neho vyskytovali v jaskyni Aksamitka pri Haligovciach. Preskúmal ju a kosti v nej našiel. Nachádzali sa aj v jednej z jaskýň v Demänovskej doline. Presvedčila ho o tom korešpondencia s neznámym človekom, ktorý v jaskyni bol a Hainovi ju opísal.

Tému drakov uhorskí učitelia nepodceňovali. Viacerí opisujú prípady, keď sa v dôsledku zemetrasení otvorila zem, objavili nové podzemné priestory a v nich neznáme kosti. Nerozumeli im a báli sa ich. No čím osvietenejší boli a čím viac poznatkov mala vtedajšia veda, tým opatrnejšie sa vyjadrovali o možnosti, že kosti, ktoré nachádzali pri svojich výskumných cestách v podzemí, patria mýtickým drakom. A postupne sa prikláňali k mienke, že „dračie“ kosti môžu byť aj kosťami vyhynutého medveďa jaskynného.

Stopa tatranského dinosaura. Nájdete ju v Slovenskom národnom múzeu. (zdroj: Archív: Paleontologické lokality Slovenska) Na scénu prichádza veda. Veľké zvieratá k Tatrám patria

Neskoršie nálezy ale potvrdili, že k Tatrám veľké zvieratá patria. Objavili sa tu stopy veľkých jašterov. Bol to ohromný nález.

Dinosaurie stopy sa našli v lokalite Červený úplaz v Tichej doline. Sú najstaršie na území Slovenska. Objavila ich dvojica geológov v roku 1975. Jozef Michalík a Milan Sýkora hľadali vzorky hornín v potokoch a žľaboch a našli trojprsté, akoby vtáčie stopy. Podľa všetkého tu nemali čo robiť. No veľmi skoro pochopili, že sú na stope životného objavu a že ide o stopy dinosaura.

Objav nemohli nechať len tak, lebo pri ďalšej búrke sa mohol stratiť v potoku. Podarilo sa im blok so stopou bezpečne zabaliť do ruksaka, a potom ho niesli 16 kilometrov celou Tichou dolinou. Pričinili sa tak o prvé dôkazy o tom, že na území Slovenska približne v období pred 200 miliónmi rokov žili dinosauri.

A ešte aké dinosauri! Tatranské. Stopa patrila dravému dinosaurovi – druhu *Coelurosaurus* a podľa miesta nálezu dostal pomenovanie *taticus*. Takže, tatranský dinosaurus. Išlo o dvojnohé, krvilačné tvory. Boli rýchle, mäsožravé a lovili v čriedach. Mali asi dva metre vysoké a štyri metre dlhé telo s úzkym krkom, úzkou pretiahnutou hlavou a dlhým chvostom.

Ak ste zvedaví, jeho model spolu s tromi výliatkami odtlačkov si môžete pozrieť v Slovenskom národnom múzeu v Bratislave.

Dôkazov o dinosauroch v Tatrách začalo pribúdať

Po tomto objave doktor Jozef Michalík vo viacerých rozhovoroch pripustil, že podobné stopy nemusia byť jediné. Podľa jeho úvah smerujú k tomu, že stopy mohli pokračovať ďalej v horskom masíve.

Ukázalo sa, že mal pravdu. Začiatkom 21. storočia, teda po približne tridsiatich rokoch od tejto udalosti našiel tím poľského paleontológa Grzegorza Niedźwiedzkiego v tých istých vrstvách na slovenskej strane Tatier, ale aj na príľahlých svahoch v Poľsku, sedem ďalších skamenených stôp. Vedci tu okrem stôp tatranského dinosaura objavili aj stopy drobnejších bylinožravých dinosaurov.

Slovenskí paleontológovia sa do Tatier vrátili aj pred pár rokmi. Ako informovala vtedajšia tlač, v roku 2018 sa známemu paleontológovi Martinovi Kundrátovi z Centra interdisciplinárnych bioviéd **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** podarilo nájsť desiatky skamenených šľapají starých asi 200 miliónov rokov, ktoré tu zanechali dilofosauri a ceratosauri.

Stalo sa tak v miestach objavu stopy tatranského dinosaura. Spolu s Milanom Sýkorom tam našli aj veľa stôp a ostatky rastlín z známeho z rozhrania triasu a jury. Je to zatiaľ jediný dôkaz o prítomnosti dinosaurov na území Slovenska.

Andrej Čerňanský v jaskyni Štefanová. (zdroj: Archív AČ) Vodný dráček z Demänovskej doliny – ďalší unikátny nález

A to nie je všetko. Presuňme sa teraz do Nízkych Tatier. Hlboko v podzemí jaskyne Štefanová v Demänovskej doline našli jaskyniari v roku 2018 vodného dráčka, presnejšie skamenelinu vodného plaza z druhohôr - *Pachypleurosaura*.

Tento štvornohý plaz nebol veľký. O jeho živote vieme, že miloval plytké morské pobrežie a končatiny mal prispôbené na plávanie i chôdzu. Vo vode bol neskutočne rýchly, na súši sa ale pohyboval ťarbavo, asi tak ako dnešné tulene.

More nespomíname náhodou. V čase, keď tento vodný dráčik žil, teda pred 244 miliónmi rokov, bolo všetko úplne inak. Kontinenty, ako ich dnes poznáme, ešte neexistovali. A speleológ Pavel Herich mal nesmierne šťastie, že hlboko v podzemí, a to až 26 metrov pod úrovňou riečky Demänovka, zasvietil baterkou v jeden správny okamih na správne miesto. Lúč svetla padol na kostru pravekého tvora.

Záchrana v hodine dvanástej

Nález ohlásil Andrejovi Čerňanskému z Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave. Expedícia do jaskyne Štefanová viedla k vybratiu krehkej kostričky z tvrdého vápenca. Vedec potvrdil, že ide o kostru štvornohého plaza žijúceho na pobreží v časoch, keď na zemi bol iba jeden superkontinent Pangea a Tatry vtedy neexistovali. Unikátny nález malého plaza vedu posunul v mapovaní druhohôr na našom území. Dovtedy neboli tieto živočíchy objavené na území Západných Karpát.

<https://open.spotify.com/episode/6Sma9GRWke80cQCWHvteZL>

Kostričku, ako spomenul Andrej Čerňanský v rozhovoroch pre viaceré médiá, zachránili v hodine dvanástej. Vlhkosť a deštruktívne procesy, ktoré na začiatku rozpustili vápenec a odhalili kosti, by vzácnu fosíliu čoskoro zničili. Stačila by jedna vlna.

Autor: Viera Legerská

Inovačné centrum Košického kraja získalo 9,6 milióna eur. Poputujú do startupov a inovácií

📅 21. 2. 2025, 10:00, Zdroj: forbes.sk , Vydavateľ: Barez & Conrad Media s.r.o., Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 8 050 GRP: 0,18 OTS: 0,00 AVE: 338 EUR

Inovačné centrum Košického kraja získalo 9,6 milióna eur. Poputujú do startupov a inovácií

Košický samosprávny kraj sa etabloval ako líder v oblasti inovačných ekosystémov na Slovensku. Vďaka strategickým investíciám sa región úspešne transformuje na prostredie, kde inovácie nielen vznikajú, ale aj aktívne prispievajú k rozvoju.

Inovačné centrum Košického kraja (ICKK), založené v roku 2021 v úzkej spolupráci s Košickým samosprávnym krajom (KSK), zohráva kľúčovú úlohu pri podpore talentov na stredných školách, rozvoji medzinárodného potenciálu malých a stredných podnikov a pri poskytovaní špeciálnych akceleračných programov. Organizácia dnes funguje ako hlavný orchestrátor regionálneho startupového ekosystému, čo potvrdzuje aj štatút Regional Innovation Valley pridelený Európskou komisiou.

Startup Akcelerátor

Jedným z najvýznamnejších projektov Inovačného centra Košického kraja na podporu startupov nielen v regióne, ale aj na Slovensku, je Startup Akcelerátor, ktorý poskytuje finančnú aj odbornú pomoc mladým podnikateľom. Tento rok sa do programu prihlásilo až šesťdesiat startupových tímov, z ktorých pätnásť postúpilo do intenzívneho rozvojového programu. Vo finále, ktoré vyvrcholilo 30. januára 2025 v košickom Kulturparku, predstavili mladí inovátori svoje projekty pred porotou zloženou z investorov a biznisových expertov.

Finalisti druhého ročníka Startup Akcelerátora; Zdroj foto: ICKK

Víťazom druhého ročníka podujatia sa stal technologický startup OWASmooth, ktorý vyvinul špeciálny algoritmus na vysoko efektívne čistenie dát. Okrem finančnej podpory získal aj možnosť prezentovať svoj projekt na prestížnom EU-Startups Summit na Malte, kde sa môže uchádzať o ďalšie investície a nadviazať cenné kontakty. Cenu publika si odniesol startup Konkurzio s unikátnou platformou na investovanie v rámci konkurzných konaní.

Víťaz OWASmooth; Zdroj foto: ICKK

Košický kraj na mape európskych inovácií

Košický kraj sa v posledných rokoch vyprofiloval ako jedno z hlavných centier inovačného ekosystému na Slovensku. Za úspechom stojí nielen rastúci počet startupov, ale aj systematická podpora zo strany krajskej samosprávy, mesta Košice, Technickej univerzity v Košiciach, **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** a Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach.

„Vďaka vizionárskemu vedeniu predsedu Košického samosprávneho kraja a predsedu predstavenstva ICKK Rastislava Trnku sa región úspešne etabluje na mape európskych inovačných centier. Dôkazom sú aj významné investície v hodnote niekoľkých miliónov eur, ktoré získali dva košické startupy. Pod jeho vedením kraj vytvoril priaznivé prostredie pre začínajúcich podnikateľov, vedcov a inovátorov,“ zdôrazňuje Peter Breyl, generálny riaditeľ ICKK.

Finančná injekcia na podporu inovácií

Podľa Petra Breyla bolo dôležitým krokom na podporu inovačného ekosystému práve založenie Inovačného centra Košického kraja, ktoré nedávno získalo financovanie vo výške 9,6 milióna eur, čo v praxi znamená spolufinancovanie Európskou úniou v rámci Programu Slovensko. Finančná injekcia podporí rozvoj nápadov a mladých talentov, pričom viac ako 3,5 milióna eur z tejto sumy poputuje na podporu startupov na stredných a vysokých školách. „Podpora inovácií nie je len o finančných prostriedkoch, ale aj o vytváraní ekosystému, v ktorom môžu nápady rásť a meniť svet,“ uvádza Rastislav Trnka, predseda KSK a predseda predstavenstva ICKK.

S cieľom naďalej podporovať inovačný potenciál sa tento rok v Košiciach uskutoční premiérový ročník Slovakia Innovation and Startup Awards (SISA), ktorý ocení najlepších inovátorov, vedcov a startupy na Slovensku. Iniciatíva je dôkazom ambícií Košického kraja stať sa centrom inovácií nielen v regionálnom kontexte. „Ako prvý kraj na Slovensku sme zaviedli na stredných školách predmet Inovuj a podnikaj, ktorý pomáha študentom premeniť nápady na reálny podnikateľský projekt. Tento rok rozširujeme podnikateľské vzdelávanie aj na tri univerzity v Košickom kraji,“ hovorí Rastislav Trnka.

Innovation Awards 2024; Zdroj foto: ICKK

Košický kraj ako prvý na Slovensku zaviedol na stredných školách predmet Inovuj a podnikaj, ktorý pomáha študentom premeniť nápady na reálny podnikateľský projekt.

Košický kraj potvrdzuje, že má nielen bohatú históriu, ale aj dynamickú budúcnosť plnú inovatívnych a kreatívnych riešení. Inovačné centrum Košického kraja a jeho Startup Akcelerátor sú dôkazom toho, že správne nastavená podpora dokáže meniť región k lepšiemu a

vytvárať priaznivé podmienky pre podnikateľský úspech.

Autor: Forbes BRANDlab

Učitelia sa pri duševných problémoch žiakov cítia bezmocní

21. 2. 2025, 10:58, Zdroj: bakurier.sk, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 67 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 37 EUR

Učitelia sa pri duševných problémoch žiakov cítia bezmocní

Každý piaty učiteľ na Slovensku sa už stretol so žiakom, ktorý sa pokúsil ukončiť svoj život. Viac než tretina pedagógov má skúsenosť s deťmi trpiacimi depresiami. No práve slovenskí učitelia sa cítia byť v porovnaní s kolegami v Česku či Poľsku najmenej pripravení s týmito deťmi pracovať. Výsledky medzinárodného výskumu odhaľujú aj ďalšiu znepokojivú realitu. Učitelia zostávajú na boj s duševnými problémami detí sami, bez potrebnej podpory. Kde zlyhá systém a čo treba v slovenskom školstve zmeniť, sme sa pýtali Diany Klepoch Majdákovej z mimovládnej organizácie Ligy za duševné zdravie, ktorá na medzinárodnom projekte Heads-up! participovala.

Prosím, priblížte našim čitateľom projekt Heads-up!. Cieľom projektu bolo reagovať na zhoršujúce sa duševné zdravie detí a mládeže, prispieť k odbúravaniu tabu témy depresie a samovrážd v školskom prostredí a ponúknuť učiteľkám a učiteľom zrozumiteľné nástroje na zvládanie problematiky duševného zdravia v škole.

Na projekte Heads-up!, ktorého súčasťou bola medzinárodná štúdia, príručka pre učiteľov a komix spolupracovali tri krajiny. Slovensko zastupovala **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Liga za duševné zdravie, Poľsko Inštitút matky a dieťaťa, Univerzita vo Varšave a Českú republiku Univerzita Palackého v Olomouci.

Výstupom projektu bola aj spomínaná štúdia, ktorej súčasťou bol výskum na školách. Aké poznatky priniesol? Je niečo, čo v nás na zisteníach najviac prekvapilo? Výskum medzi učiteľmi zo Slovenska, Česka a Poľska ukázal, že až polovica učiteľov v Poľsku 56% má skúsenosť s prácou s deťmi, ktoré majú diagnostikovanú depresiu. O niečo menej je ich v Česku 45% a na Slovensku 41%. Skúsenosť s deťmi, ktoré sa pokúsili ukončiť svoj život má na Slovensku 19% učiteľov, v Česku je to 20% učiteľov a v Poľsku 29% učiteľov. Zo všetkých troch krajín sa práve slovenskí učitelia cítia najmenej pripravení pracovať s týmito deťmi (Slovensko – 36%, Česko – 50%, Poľsko – 52%).

Prekvapil nás pomerne vysoký počet učiteľiek a učiteľov, ktorí sa necítia kompetentní rozoznať varovné signály uvažovania o ukončení života. Výsledky poukazujú, že ide až o 27 % na Slovensku, čo je oproti 7% v Česku vysoké číslo.

Uvádzate, že slovenskí učitelia sa cítia najmenej pripravení pracovať s deťmi, ktoré majú depresiu alebo sa pokúsili ukončiť svoj život. O čom tento stav vypovedá? Tento stav odráža nedostatok špecializovaného vzdelávania a podpory, ktoré učiteľky a učitelia potrebujú na efektívnu prácu s deťmi s výzvami v oblasti duševného zdravia. Často sú vystavení veľkému množstvu nárokov, ale nemajú dostatočné nástroje ani školenia na rozpoznanie závažných problémov ako depresia alebo myšlienky na ukončenie života. Vypovedá to o potrebe systému, ktorý by zabezpečil dostupné školenia a metodiky, aby učiteľom pomohli adekvátne reagovať. Na druhej strane treba povedať, že to je iba prvá polovica cesty. Druhou je doslova rozviazať im ruky, aby na vzdelávanie a preventívne aktivity v tejto oblasti mali dostatok nielen časových, ale aj duševných kapacít.

Aké kroky sú potrebné, aby sa situácia na Slovensku začala medzi učiteľmi zlepšovať? Je nevyhnutné zaviesť systematické opatrenia v oblasti duševného zdravia a prevencie samovrážd pre učiteľky a učiteľov. Krokmi k zlepšeniu by mali byť nielen dostupné pravidelné školenia, ale aj praktické materiály, ktoré môžu používať vo svojej každodennej praxi.

Okrem toho by malo byť podporované vybudovanie medziinštitucionálnej spolupráce, aby učiteľky, učitelia a v konečnom dôsledku aj deti mohli rýchlo získať odbornú pomoc, keď to bude potrebné. Tie nástroje dnes už vo veľkej miere existujú. Aktívne sú v tejto oblasti nielen štátne vzdelávacie a výskumné inštitúcie, ale aj rôzne mimovládne organizácie, ako napríklad aj tá naša. Je však dôležité zlepšiť ich dostupnosť, plošne ich na školy rozšíriť a dať školám dostatočný priestor na ich uplatňovanie.

Výskum tiež poukazuje na to, že dve tretiny učiteľov na Slovensku sa necítia byť pripravení komunikovať s rodičmi o príznakoch depresie u ich detí. Čo podľa vás stojí za touto neistotou a ako by sa dali učitelia v tejto oblasti lepšie podporiť? Oblasť duševného zdravia dlhodobo podlieha istým bariéram. Jednou z nich je aj tabu o tejto téme vôbec hovoriť. Neistota konať a zasiahnuť vyplýva aj z obavy učiteľiek a učiteľov z konfrontácie s rodičmi, ktorá môže byť náročná alebo neproduktívna. Mnohokrát nemajú dostatočnú prípravu na to, ako viesť tieto citlivé rozhovory. Keď sa tak zamyslíme, učitelia neboli a nie sú pripravovaní na komunikáciu s dospelými. Ich vzdelávanie je nafokusované na dieťa ale chýba rozvoj zručností, potrebných pre prácu s dospelým človekom, rodičom. Určite by pomohlo trochu zobrať toto bremeno z pliec učiteľov a rovnomernejšie ho rozložiť - napríklad podporou odborného personálu školy, alebo jasnou a zrozumiteľnou celoškolskou stratégiou podpory duševného zdravia, ktorú napríklad tiež školám v našom programe ponúkame.

Ako vnímate úlohu učiteľa pri identifikácii psychickej nepohody žiakov? Do akej miery môže učiteľ efektívne pomôcť, ak nemá odborné vzdelanie v oblasti psychológie? Učiteľka či učiteľ zohráva kľúčovú úlohu v identifikácii psychickej nepohody žiakov, pretože je v každodennom kontakte s deťmi a dokáže si všimnúť zmeny v ich správaní. No vždy opakujeme: učiteľ nie je psychológ ani psychiater. Aj keď nemá odborné vzdelanie, môže efektívne reagovať tým, že identifikuje príznaky a včas nasmeruje dieťa na odbornú pomoc. Vhodné školenie môže učiteľom pomôcť správne vyhodnotiť situácie a spolupracovať s mimoškolskými odbornými inštitúciami či odborným

personálom priamo v škole.

Ak é najčastejš ie signály psychickej nepohody si učítelia môžu všimnúť a ktor é z nich považujete za najkritickejš ie? Medzi najčastejš ie signály patrí zmena v správaní, ako je utiahnutosť, znížený záujem o školu a vzťahy s rovesníkmi, alebo zvýšená podráždenosť až agresivita. K čomu má učiteľ ale automaticky prístup, je výraznejšia zmena v prospechu či príprava na vyučovanie. Aj to môže byť signál psychickej nepohody. Kritické sú aj extrémne prejavy, ako náhle zhoršenie výkonu, výpadky v koncentrácii, a najmä verbálne alebo neverbálne náznaky myšlienok na ukončenie života. Učítelia by sa mali zamerať na kombináciu týchto znakov.

Uvedte konkrétne odporúčania, ktoré by ste dali učiteľom, aby boli schopní efektívnejšie zachytiť a reagovať na psychickú nepohodu u žiakov? Prvoradá je prevencia. Mať na škole stratégiu, ktorej sa učítelia môžu v prípade potreby chytiť a najmä o týchto veciach otvorene komunikovať. Z praktického hľadiska môžeme poradiť len to, aby učítelia aktívne sledovali správanie žiakov, venovali sa pravidelným rozhovorom a neobávali sa prejaviť empatiu. Aj krátky, nenáročný rozhovor vie urobiť veľkú zmenu. Dôležité je neváhať zapojiť školského psychológa alebo iný odborný personál pri prvých náznakoch problémov. Okrem toho môžu využívať príručky a materiály, ktoré im môžu pomôcť v každodennej práci. A to najdôležitejš ie na záver: starať sa o svoju vlastnú duševnú pohodu, nemať na seba a svoje výkony prehnané nároky, dávať si hranice.

Ak é kroky by mala podniknúť vláda, kraje, miestne samosprávy alebo školy, aby učiteľom poskytli lepšiu podporu? Už dnes sa toho v tejto oblasti robí relatívne veľa, no nie vždy s citeľnými výsledkami. Zriaďovateľ by mal byť pre školu partnerom, nielen zadávateľom úloh a smerníc. Relatívne dostupnými riešeniami sú pravidelné školenia pre učiteľky a učiteľov v oblasti duševného zdravia, poradenstvo a podpora pre učiteľov v náročných situáciách a dostupnosť odborných zdrojov a materiálov. Je tiež dôležité, aby boli školy systematicky podporované vo svojich snahách vytvoriť prostredie, v ktorom je podpora duševného zdravia normálna a integrovaná do každodenného školského života.

Projekt Heads-up! priniesol príručku „Od pochopenia k činom“. Aký je jej hlavný prínos pre učiteľov a ako môže pomôcť v praxi? Príručka „Od pochopenia k činom“ poskytuje učiteľkám a učiteľom konkrétne informácie o tom, ako rozpoznať a reagovať na situácie súvisiace so zhoršeným duševným zdravím detí. Pomáha im vybudovať väčšiu sebadôveru v interakciách s deťmi a poskytuje im na to konkrétne návody, čo môže významne zlepšiť ich schopnosť včas zasiahnuť.

Čo považujete za najväčšiu výzvu v oblasti podpory duševného zdravia na školách a aké možnosti riešenia výzvy vidia odborníci Ligy za duševné zdravie? Najväčšou výzvou je nízke povedomie učiteľiek a učiteľov o tejto oblasti a celkový nedostatok systémovej podpory pre školy. Chýbajú opatrenia na podporu duševného zdravia učiteľov, ktoré by mali byť paralelné s opatreniami pre deti. V Lige za duševné zdravie vidíme riešenie v zavádzaní kontinuálnych vzdelávacích programov, zlepšení spolupráce medzi školami a odborníkmi v oblasti duševného zdravia a vybudovaní medziinštitucionálnych sietí. Systematicky prinášať riešenia, ktoré podporia tak odolnosť detí, ako aj duševné zdravie učiteľiek a učiteľov.

jp

foto: freepik

Delikateso "dobroty" vo výške 40 predajniach a už aj na e-shope Polícia varuje bratislavských seniorov pred podvodnými telefonátmi a správami ÚZEMIE V PETRŽALKE SA ZMENÍ NA NEPOZNANIE - Nový život v srdci histórie Petržalka oživuje fašiangové sprievody

ODPOVEDAŤ Jozef | 22. 2. 2025, 09:54

Bolo to krátko po vojne (1947), keď som chodil do 2. triedy v škole na „Čičeši" v Nitre. Mali sme tam učiteľa, ktorého sme sa všetci báli. Bolo mi treba na WC a bál som sa vypýtať a tak som sa kýval zo strany na stranu, aby som vydržal. Učiteľ mi za to vyťal „po holej" 3 poriadne rany s trstenicou a potom som nebol 3 dni na WC. Boli to ťažké časy. Volal sa Imrich Kravianský, nech mu je zem ľažká.

Prehľad podujatí 9. týždeň – 21.02.2025

21. 2. 2025, 12:39, Zdroj: ssn.sk, Sentiment: Neutrálny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 42 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 32 EUR

Prehľad podujatí 9. týždeň – 21.02.2025

Comments

PONDELOK Košický samosprávny kraj (KSK)

24. februára MMK, Trieda SNP 48, Košice

9:00 Zasadnutie KSK

UTOROK Úsmev ako dar

25. februára Cesta pod Hradovou 36, Košice

13:00 Témy brífingu:

Výsledky najnovších prieskumov Komisariátu pre deti v SR Novinky v advokácii témy dostupného sociálneho nájomného bývania na Slovensku Návrhy na zmeny v legislatíve na pomoc jednorodičovským rodinám Odovzdanie konkrétneho bytu na danej ulici jednorodičovskej rodine s tromi deťmi

Hostia brífingu:

prof. Jozef Mikloško, PhD – komisár pre deti v SR Mgr. Et Bc. Emília Bezáková Chovancová – predsedníčka Spoločnosti Úsmev ako dar predstavitelia mesta Košice

INÉ

DOD PRÁVNICKEJ FAKULTY **UPJŠ**

Utorok 25. februára 2025 od 10:00 hod., priestory budovy Právnickej fakulty **UPJŠ**, Kováčska 26, Košice – Deň otvorených dverí Právnická fakulta **UPJŠ**

PROGRAM

25. 2. 2025 od 10:00 h Kováčska 26 a 30, Košice

10:00 h stretnutie s vedením fakulty a študentmi práva

11:40 h praktické vzdelávanie študentov práva

1:40 h možnosť účasti na reálnej výučbe predmetov

11:40 h akademický život študenta

Viac na <https://www.upjs.sk/pravnicka-fakulta/actuality/den-otvorených-dverí-na-práv-f-upjs/>

VEDECKÁ KAVIAREŇ

Streda 26. februára 2025 o 18:00 hod., Tabačka – malá kinosála, Košice – Vedecká kaviareň na tému: Ako na kontaminované vody?! V Košiciach máme výskumný tím, ktorý sa čistením znečistenej vody zaoberá a má v tejto oblasti pozoruhodné výsledky. Širokej verejnosti o nich príde porozprávať mladá vedecká pracovníčka Mgr. Zuzana Bártová, PhD z Ústavu getotechniky SAV, v.v.i. v Košiciach. Je súčasťou tímov, ktoré vyvíjajú technológiu na čistenie toxických vôd vytekajúcich zo skládky odpadu vo Vrakuni a v rámci základného výskumu skúma, ako môžu baktérie pomôcť pri získavaní kovov z roztokov a biolúhovaní minerálov. Výsledné produkty týchto procesov môžu byť využité ako vstupná surovina pre ďalší priemysel. Hlavným cieľom jej výskumu je získať vzácne kovy, pričom mnohé z nich sú na zozname kritických surovín definovaných Európskou úniou. Okrem iného sa dozvieme aj to, ako môže práca so znečistenou vodou súvisieť s umením.

Viac na: <http://www.vedeckakaviaren.sk>

NA CESTE KU KOZMICKÉMU REGIÓNU

Hviezdny týždeň s Michaelou Musilovou v Košickom kraji pokračuje

Košická župa spolu s hviezdárňami Košického kraja pokračuje v sérii jedinečných stretnutí so svetoznámu slovenskou astrobiologičkou a marsonautkou Dr. Michaelou Musilovou. Po minuloročných úspešných prednáškach v Rožňave, Michalovciach a Trebišove, zavíta koncom februára do Spišskej Novej Vsi a Košíc. Na stredoškolačov aj verejnosť čakajú interaktívne prezentácie, filmová premiéra, ukážky špičkovej astronomickej techniky, astronomické pozorovania, prednášky i diskusie. Návštevníci sa dozvedia nielen o živote a práci analógových astronautov, ale aj o tom, ako sa župa stáva súčasťou simulovaného vesmírneho výskumu.

Program pre študentov stredných škôl

Košický samosprávny kraj v spolupráci so svojimi hviezdárňami pripravil dve kľúčové podujatia. Prvé 26. februára v Spišskej Novej Vsi v priestoroch Spišského divadla, druhé 28. februára v Košickej Tabačke Kulturfabrik. Program je počas oboch dní v doobedňajších hodinách venovaný študentom stredných škôl. Tešiť sa môžu na prednášku spojenú s diskusiou s Michaelou Musilovou Na polceste na Mars, v ktorej zrekapituje svoje úspechy zo simulovaných misií a predstaví aktuálne projekty. Súčasťou programu bude premiéra dokumentárneho filmu The Boss – Aconcagua. Priestor dostanú aj krajské hviezdárne, ktoré priblížia svoju činnosť a plány, vrátane pripravovaného projektu „Cosmic region – Kozmický región“. Chýbať nebudú ani interaktívne ukážky technológií – virtuálna realita, astronomická technika, 3D tlačiareň, plazmová guľa, Van de Graaffov generátor, inteligentné učebné pomôcky a ďalšie zaujímavosti.

Večerné podujatia pre verejnosť

Počas oboch dní je program od 18:00 venovaný širokej verejnosti. Počas exkluzívnej talkshow „So ženou z Marsu“ priblíži Michaela Musilová život analógových astronautov na simulovaných vesmírnych misiách. Nebude chýbať premiéra najnovšieho dokumentárneho filmu Musilovej „The Boss – Aconcagua“ a predstavenie projektu simulovanej vesmírnej základne, ktorá sa má čoskoro vybudovať v rožňavskej hviezdárni. Večerná talkshow vyvrcholí, v prípade priaznivého počasia, astronomickým pozorovaním oblohy ďalekohľadmi. Pridajte sa aj vy a nechajte sa vtiahnuť do sveta vesmírnych misií, inovácií a vízií, ktoré môžu zmeniť budúcnosť!

Vstupné a rezervácie

Večerné talkshow „So ženou z Marsu“. Cena vstupného je 8 EUR/osoba.

26. februára 2025 o 18:00 hod, predpredaj: Spišské divadlo, <https://spisskedivadlo.sk/program>

28. februára 2025 o 18:00 hod, predpredaj: Tabačka Kulturfabrik, <https://tabacka.sk/program/>

Predaj možný aj na mieste.

OZNAM RO SSN

ČLENSKÉ PRÍSPEVKY 2025

V kancelárii RO SSN (Szakkayho 1, Košice, 1. posch. – č. dv. 125) môžete zaplatiť členský príspevok na rok 2025, a to každý pracovný deň od 8:30 do 14:30 hod. alebo ho môžete uhradiť prevodom na bankový účet RO SSN s IBAN-om: SK47 0900 0000 0004 4220 4115, VS: 664. V Správe pre prijímateľa nezabudnite uviesť svoje meno.

Výška členského príspevku sa nezmenila = činní novinári 25,- €, mimoriadni členovia 40,- €, seniori + ženy na MD + nezamestnaní 10,- €. (podrobnosti aj na www.ssn.sk)

Známky Vám pošlem na domácu adresu.

Beáta Penxová-Mačingová

RO SSN Košice 0903 845 1

Komentáre

Autor: RO SSN Košice

Svet okolo nás [🔗](#)

📅 21. 2. 2025, 14:46, Relácia: **Svet okolo nás**, Stanica: **Rádio Regina (východ)**, Vydavateľ: **Slovenská televízia a rozhlas**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Fakulty a ústavy UPJŠ**, Kľúčové slová: **Martin Pizňak**

Dosah: **11 836 GRP**; **0,26 OTS**; **0,00 AVE**; **505 EUR**

[strojový prepis] ...*Tentoraz sa s botanikom **Martinom pizňakom** pôjdeme prejsť po botanickej záhrade vo Florencii. Popis, a, Padove je treťou najstaršou botanicou záhradu v Európe. Jej vznik sa datuje 1. decembra 1545, keď veľkovojskovo kozimo prvý dé medi či kúpil pozemok o ceste dominikánok. Pôvodne na ňom pestovali liečivé rastliny a ich účinky skúmali študenti medicíny....*

Kardiochirurg Adrian Kolesár: „Dokonalá chlopňová náhrada neexistuje, vždy je lepšia jej oprava“

21. 2. 2025, 15:00, Zdroj: plus7dni.pluska.sk, Vydavateľ: News and Media Holding a.s., Autor: Felícia Boronkayová, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ
Dosah: 28 749 GRP: 0,64 OTS: 0,01 AVE: 607 EUR

Kardiochirurg Adrian Kolesár: „Dokonalá chlopňová náhrada neexistuje, vždy je lepšia jej oprava“

Rukami tohto špičkového lekára prešli tisícky ľudských srdc. Vlani v septembri doviedol so svojim tímom k dokonalosti takzvanú Rossovu operáciu, ktorá patrí k najťažším v jeho odbore, a ešte ju aj zdokonalil.

Docent ADRIAN KOLESÁR (53), s ktorým sa zhovárala redaktorka FELÍCIA BORONKAYOVÁ, pochádza z Trebišova a svoju lekársku púť začal v Prahe. Tam študoval, pracoval, tam sa oženil a po osemnástich rokoch sa vrátil na východ. Je prednostom Kliniky srdcovej chirurgie Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (**UPJŠ**) a Východoslovenského ústavu srdcových a cievnych chorôb (VÚSCH) v Košiciach. Nerád sa fotí, má skvelý zmysel pre humor a takmer žiaden voľný čas. Buď je na operačnej sále, alebo zabezpečuje výuku medikov na **UPJŠ**. Ak sa sem-tam nejaký vyskytne, najradšej ho prežíva v prírode s manželkou, ktorá miluje kone, majú psíka, občas si zahrá šach a jedným z jeho najväčších koníčkov sú autá. Ich jediná dcéra študuje medicínu v Prahe a rada by pokračovala v otcových šľapajach.

Na 1. lekársku fakultu UK v Prahe ste nastúpili v roku 1990 s úplne inou víziou. Pôvodne som nikdy nechcel robiť chirurgický odbor. Chcel som byť klinický imunológ. Moja staršia sestra však vtedy pracovala v IKEM-e na anesteziologickom oddelení a často mi opisovala prácu na kardiochirurgii. Ja som práve skončil šiesty ročník. Išiel som teda na konkurz a profesor Pirk si ma vybral. Tam sa to začalo. Niektí sa pre svoju špecializáciu rozhodnú hneď, ja som ju našiel až koncom štúdia. Čo rozhodlo? Tam som prvýkrát uvidel otvorený hrudník s bijúcim srdcom, čo ma natolko očarilo, že som si povedal – toto už budem robiť navždy. Profesor Pirk je v českej medicíne pojem, lieči aj mnohé celebrity. Mali ste tam niekoho v opatere? Manžela herečky Ivy Janžurovej, Stanislava Remundu. Operoval som ho v roku 2006, pretože mám špecializáciu aj na cievnu chirurgiu. To je jedna zlatá žena. V IKEM-e som bol päť rokov, potom som odišiel na kardiovaskulárnu kliniku nemocnice Motol. Kedy ste sa dostali k operáciám srdca? Prvú operáciu ako asistent som robil v septembri 1996 práve s profesorom Pirkom a prvú ako hlavný operatér s docentom Hoňkom v januári 2001. Tam som bol sedem rokov, medzitým ešte v Nemocnici Na Homolke ako výpomoc na kardiochirurgii.

V Prahe sa vám darilo, pracovali ste na prestížnych klinikách. Ako ste sa ocitli v Košiciach? Prišiel som v januári 2008, pretože sme sa s vedením dohodli, že si vzájomne vypomôžeme. Čo sa týka Prahy, veľkého mesta som už mal dosť. Človek si však zvykne, že ráno hodinu a pol cestuje do práce a späť rovnako dlho. Príchod do Košíc bol spontánnym rozhodnutím, už ani presne neviem prečo, ale urobil som dobre. Tu sa mi otvorili nové dvere a začal som robiť výkony, aké sa inde nerobia. Aj to je jeden z dôvodov, prečo ste nominovaný na Krištáľové krídlo. Prekvapilo vás to? Volala mi moja pacientka zo Žiliny, či ma môže prihlásiť. Nominácia ma veľmi potešila aj prekvapila. S čím všetkým sa na vašej klinike stretávate v porovnaní s inými chirurgickými odbormi? Diagnóz je menej, výkonov však viac, ale nie je to ako na brušnej chirurgii, kde máte veľmi veľké spektrum orgánov a výkonov. My ich máme možno do 30, ale potom, samozrejme, záleží na tom, do akej hĺbky operujeme jednu alebo viac chlopní, či výkon kombinujeme s bajpasom alebo operáciu aorty v hypotermickej zástave obehu a podobne. Ľudské srdce má štyri chlopne, ktoré sa dajú opraviť alebo nahradiť. Ako? **POKRAČOVANIE NA ĎALŠEJ STRANE**

Dvomi typmi náhrad. Buď mechanickými, hovoríme im kovové, hoci sú titáno-karbónové, alebo biologickými, teda z prasacieho srdca alebo z hovädzieho osrdcovníka. Dá sa u jedného pacienta nahradiť aj viac chlopní? Áno, je to relatívne časté. Aký je rozdiel medzi mechanickými a biologickými náhradami okrem materiálu? Mechanické vraj vydávajú nie veľmi príjemné zvuky... Výhoda mechanických srdcových náhrad je v tom, že sú prakticky nesmrteľné. Keď sa o ne pacient, čo sa týka riedenia krvi, stará, majú slušnú perspektívu. Nevýhodou je, že pacient musí brať do konca života lieky na riedenie krvi. Tam nastáva riziko, že keď tých liekov zoberie trochu viac, môže vykrvácať – do hlavy, kolena alebo do žalúdka – a následky môžu byť fatálne. Keď ich, naopak, užije menej, hranica je naozaj úzka, tak sa na mechanickej chlopni urobí zrazenina. Tá chlopňu buď zablokuje, jednoducho sa neotvára, alebo sa urobí niečo ako trombus a ten embolizuje znova niekam do tela. Napríklad do tepien mozgu, čiže pacient dostane porážku, prípadne do tepien zásobujúcich dolné končatiny, čo spôsobí ischémiu (nedostatočné krvné zásobenie) postihnutej lokality. Čiže to je prvá hlavná potenciálna nevýhoda mechanických chlopní. Druhá spočíva v tom, že materiál chlopňovej náhrady nie je naše vlastné tkanivo, takže nemá žiadnu odolnosť proti potenciálnej infekcii chlopňovej náhrady. Tretia nevýhoda kovových chlopní je to, čo ste spomenuli. Asi desiatim percentám pacientov začne po čase prekážať jej hluk, tkanie, taký mechanický klik. Počuje ho aj partner, najmä keď spíte v jednej posteli. To počuť, to sa v tom tichu rozlieha, lebo telo je dobrý vodič. Počul som kuriozitu, že niektoré páry sa z tohto dôvodu dokonca rozviedli.

A čo biologické chlopňové náhrady? Majú výhodu v tom, že tam nie je žiadny mechanický klik, nie sú až také náchylné na riziko zápalu, presnejšie po pol roku sú menej náchylné na riziko zápalu, a tretia, hlavná výhoda je, že pri nich neberiete lieky na riedenie krvi. Musia títo pacienti brať imunosupresíva? Nie. Biologický materiál, či už prasací, alebo hovädzí, z ktorého sa vyrábajú, je zbavený antigenticity. Povrch cípov chlopne nemá endotel, ktorý by mohol spôsobiť, že telo zareaguje na cudzie tkanivo. V tomto prípade je to mŕtve biologické tkanivo. Nevýhodou je, že sa dávajú hlavne stredne starým a starším pacientom, lebo keby sme ich dali výrazne mladým, približne do veku 40 rokov, skoro degenerujú, stvrdnú a spôsobia stenózu biologickému náhrady. Laicky sa zdá, že biologická chlopňa je lepšie riešenie. Žiadna dokonalá chlopňová náhrada na svete neexistuje. Preto ak sa dá, je vždy lepšia jej oprava ako náhrada, lebo použijete vlastné

tkanivo a vlastnú chlopňu. A tých techník nie je málo. Čo sú najčastejšie problémy, ktoré riešite operačne? Bežný chlieb kardiochirurgie sú aortokoronárne rekonštrukcie, teda bajpasové operácie pre ischemickú chorobu srdca alebo infarkty. Tých je najviac, potom sú to chlopňové chyby, o ktorých sme práve hovorili, choroby týkajúce sa aorty, nádorov na srdci či chorôb osrdcovníka. Pred dvomi rokmi sa po náhlom úmrtí známeho herca v médiách skloňovala disekcia aorty. Čo sa vtedy stane v srdci? POKRAČOVANIE NA ĎALŠEJ STRANE

Z ľavej komory vychádza aorta – najväčšia tepna v tele zásobujúca všetky orgány – a medzi ľavou komorou a aortou je aortálna chlopňa. Aorta odstupuje z ľavej srdcovej komory do celého tela, končí sa až pri bedrách. Jej stena má tri vrstvy. Keď sa v nej urobí dierka, krv sa dostane medzi vrstvy steny aorty. Musíme si uvedomiť, že systolický tlak v aorte je obrovský, čo v prípade narušenia vnútornej vrstvy spôsobí kontinuálne trhanie steny aorty v celom jej priebehu, pričom v stene sa hromadí krv, čiže ju roztrhá po celej dĺžke. V prípade, že krv roztrhne aj vonkajšiu stenu aorty, človek vykrvára prakticky okamžite. A keď nie? Keď takzvaný falošný kanál, pravý kanál je prievit zdravej aorty, pokračuje ďalej, postupne utláča odstupujúce vetvy z aorty pre rôzne orgány. Klinické prejavy závisia od poškodenia tepien pre špecifické orgány – porážka, infarkt, ischemia brušných orgánov, miechy, dolných končatín a podobne. Je to jedna z najintenzívnejších bolestí, aké existujú, ale vtedy sa ešte dá pomôcť. Sú to však urgentné operácie, kde musíme poškodené úseky aorty nahradiť. Aj tak sú veľmi rizikové, prežívanie je okolo 40 až 50 percent. Záleží na tom, ako rýchlo pacienta vyšetria v teréne, ako rýchlo sa potvrdí diagnóza. Myslím, že osveta na Slovensku je už dnes oveľa lepšia, ako keď som sem prišiel. Určia diagnózu, urobia CT a podľa toho na najbližšie spádové kardiologické pracovisko. To je jediná kauzálna liečba.

Čo disekciu aorty spôsobuje? Najčastejšou príčinou je neliečený alebo nedostatočne liečený vysoký krvný tlak a vrodené genetické chyby. Je v súčasnosti vrodených genetických chýb menej, viac alebo sa stabilne držia na určitom počte? Myslím, že ich je viac, lebo keď to zoberiete z historického hľadiska, ľudia, ktorí sa pred šesťdesiatimi-sedemdesiatimi rokmi narodili so závažnou vrodenou chorobou srdca, veľmi dlho neprežili. Teraz sú iné možnosti – v ranom veku alebo v detstve ich operujú na detskej kardiologii a v prípade nutnosti reoperujú až v dospelosti. Treba si však uvedomiť rozdiel medzi vrodenou a dedičnou poruchou. Dedičná porucha sa podľa typu môže prenášať z generácie na generáciu, no vrodená chyba je náhodná porucha pri vývine plodu. Medicína stále postupuje a dnes je v kurze miniinvazívna chirurgia. Zrejme sa nevyhla ani vám. Určite nie, je to už sedem rokov, čo robíme miniinvazívnu kardiologiu vo veľkom meradle, najviac na Slovensku. Mitrálne a trikuspidálne chlopne, ako aj operácie pre fibriláciu predsiení spolu s uzáverom uška ľavej predsieni, operujeme už väčšinou z malého bočného päťcentimetrového rezu na hrudníku. Snažíme sa ho otvárať čo najmenej klasickým prístupom, lebo toto je cesta. A taktiež aortálne chlopne nahrádzame z malého rezu na hrudníku alebo na strane hrudníka. Ako prví na Slovensku sme začali vykonávať aj plne endoskopické kardiologické výkony mitrálnej a aortálnej chlopne pomocou 3D endoskopickéj kamerovej techniky. A teraz poďme k tomu, čím ste sa dostali na svetový vrchol, lebo vyššie sa už nedá. K Rossovej operácii. Prakticky sa snažíme každú chlopňu, ktorá sa dá, opraviť, nie nahradiť. Súčasťou tejto filozofie je aj dôvod, prečo sme začali robiť operáciu, ktorú vo svojej pôvodnej verzii vymyslel pred desiatkami rokov sir Donald Ross. O čo v nej ide? POKRAČOVANIE NA ĎALŠEJ STRANE

Princíp spočíva v tom, že aortálnu chlopňu, ktorá je poškodená, odstránime. Následne vystrihneme pacientovu zdravú pľúcnu chlopňu, ktorá je hneď vedľa, a implantujeme ju do uvoľnenej aortálnej pozície. A do uvoľnenej pľúcnej pozície našívame štandardne pľúcny homograft (pľúcna tepna spolu s pľúcnou chlopňou) z mŕtveho darcu z transplantáčnej banky. V prípade, že nemáme dostupný pľúcny homograft, použijeme takzvaný konduit s biologickou chlopňou. Celosvetovo sa ročne nahradia desiatky tisíc srdcových chlopní, ale Rossových operácií je len pár stoviek. Pretože je to pomyselný vrchol kardiochirurgie a súčasne dosť veľké riziko, keď sa niečo nepodarí. Väčšinou ich robíme mladým, u starších je riziko vyššie. Vo vašom výkone však pribudlo k menu Ross ešte jedno japonské – Ozaki. Klasické Rossove operácie sme robili, kým sme nevymysleli novú metódu, modifikáciu Rossovej operácie. Dovtedy sme používali biologické chlopne do pľúcnej pozície, tam sa predpokladá, že vydržia dlho, lebo je tam nízky tlak.

Ku kombinácii Ross-Ozaki sme sa dostali tak, že už sedem rokov vykonávame Ozakiho operáciu. Počas nej vystrihne chirurg poškodenú aortálnu chlopňu a z vlastného osrdcovníka pacienta pomocou špeciálnych nástrojov vymodeluje na mieru vytvorenú novú aortálnu chlopňu, nové tri cipy. Keďže robíme Ozakiho aj Rossovú operáciu, tak sme si povedali, prečo neurobiť to, že vymodelujeme nielen vlastnú aortálnu chlopňu, ale aj vlastnú pľúcnu chlopňu. A práve v tom je vaše svetové prvenstvo. Z čoho ste ju vymodelovali? Do pľúcnej pozície sme implantovali novú pľúcnu chlopňu vymodelovanú z pacientovho osrdcovníka. V tomto sme prví na svete, súčasne to budeme publikovať v odbornom zahraničnom časopise. Takto ste to prvýkrát urobili vlani v septembri pri 23-ročnom pacientovi. Máte odvtedy za sebou ďalšie takéto operácie? Áno, už mám takto odoperovaných štyroch pacientov a ďalších na čakacom liste. Zopakoval to už po vás niekto? Zatiaľ o tom neviem. My sme to vymysleli preto, lebo nemáme prístup k pľúcny homograftom od mŕtvych darcov v rámci Slovenska, čiže sme k tomu boli vlastne donútení, keďže chceme prednostne používať iba vlastné tkanivo. V akých časových intervaloch sa pohybujú operácie srdca? POKRAČOVANIE NA ĎALŠEJ STRANE

Od štyroch do ôsmich hodín. Niekedy aj dvanásť, ale to je už extrém. Stáť osem hodín nad pacientom pri plnom sústreďení je neskutočný výkon. Čo vám pomáha? Adrenalin? Už ste si odpovedali. (Smiech.) Áno, osem hodín je dlhá operácia. Niektorí sa dajú vymeniť, idú sa napiť. V priebehu hlavnej časti operácie som vždy v sále, lebo od pacienta sa neodchádza. Vďaka stresovým hormónom, ktoré produkuje telo chirurga, vydržíme dlhšie. Má to však svoje následky. Podľa jednej britskej štúdie je najvyššia mortalita zo všetkých povolání, ak vynecháme astronautov, v chirurgických odboroch. To je daň, ktorú za to platíme. Keď po ôsmich hodinách odídete zo sály, čo robíte? Sprcha, deň voľna, oddych? Oddych? Niekedy mám ešte službu na telefóne, a ak príde v noci pacient s disekciou aorty, operuje sa ďalej.

Máte predstavu, koľko srdc prešlo doteraz vašimi rukami? To musíme rozdeliť na dve časti. Na operáciách srdca, okrem anesteziológa, perfuziologa, inštrumentárnych a anesteziologických sestričiek a ďalších pracovníkov, participuje tím chirurgov – hlavný operatér, prvý a druhý asistent. Keď sa pýtate na mňa ako hlavného chirurga, je to okolo 3 500 pacientov a ako asistent to môžem len odhadnúť na 6 000.

Klobúk dolu. Počúvate v operačnej sále hudbu? Akú? Mne je to v princípe jedno. Vyberá si síce hlavný chirurg, ale ja to nechávam na kolegov. Môže byť aj hard rock, hudba je však len taký „podmaz“. Nesmie byť veľmi nahlas, lebo potom už stresuje. Máte dosť kolegov? Lebo začínajúci kardiochirurg sa vraj na pozíciu hlavného chirurga dostane najskôr po piatich rokoch. Je to tak. Výuka pred prvou operáciou ako hlavného chirurga trvá päť až desať rokov. V porovnaní s ostatnými chirurgickými odbormi je dlhá. Navyše je tu riziko, že po takom dlhom čase človek nakoniec zistí, že na to nemá. My máme našťastie dosť kolegov a sme dobrý kolektív, keď sa k nám medici naďalej hlásia. Momentálne máme na oddelení sedemnást chirurgov a štyroch kardiológov, čiže ja nás dostatok. Čo medzitým robí mladý adept na kardiochirurga? Začína výberom povrchovej žily, ktorá sa používa pri bajpasovej operácii srdca. A robí to niekoľko rokov. Postupne v priebehu praxe sa učí otvárať a zatvárať hrudník, po čase sa dostane ku kanylácii, teda napojeniu pacienta na mimotelový obeh. Keď všetko uvedené zvládne, môže urobiť svoju prvú operáciu, najčastejšie bajpas. Takže sa to celé rozťahne minimálne do piatich rokov. Časová a technická náročnosť výcviku preto väčšinu mladých lekárov odradzuje. Dá sa povedať, že čo sa týka srdca, je okruh operačných výkonov uzavretý? Môže nás v dohľadnom čase potešiť nejaký nový postup à la Ross, Ozaki, Kolesár? Všetko, čo robíme, sa dá, samozrejme, vylepšiť – technicky, technologicky a s dlhšou praxou. Nič zásadne, radikálne nové však neočakávame a to sa týka Európy aj sveta. Mnoho ľudí sklamaných v láske hovoríeva, že im partner zlomil srdce. Spočiatku sme to brali iba ako metaforu, neskôr odborníci potvrdili, že to môže byť skutočná diagnóza. Ako sa volá? V prípade akútnej psychickej úzkosti ako následku veľkého emocionálneho stresu, napríklad smrti blízkeho človeka, môže prežiť partner umrieť na akútne zlyhanie srdca vyvolané stresom. Stáva sa to aj zdravým ľuďom so zdravým srdcom. Príznaky sú podobné ako pri infarkte. Syndróm zlomeného srdca môže byť teda životnebezpečný.

UPOZORNENIE: VIDEO obsahuje reálne zábery z operačnej sály a nie je vhodné pre slabšie povahy

Prednosta kliniky srdcovej chirurgie, doc. MUDr. Adrián Kolesár, PhD., MPH, počas rozhovoru vo Východoslovenskom ústave srdcových a cievnych chorôb v Košiciach.

Prednosta kliniky srdcovej chirurgie, doc. MUDr. Adrián Kolesár, PhD., MPH, počas rozhovoru vo východoslovenskom ústave srdcových a cievnych chorôb v Košiciach vo svojej kancelárii.

Prednosta kliniky srdcovej chirurgie, doc. MUDr. Adrián Kolesár, PhD., MPH, počas rozhovoru vo východoslovenskom ústave srdcových a cievnych chorôb v Košiciach.

Krištáľové krídlo

Toto robia. Animácia Rossovej a Ozakiho metodiky.

Kardiochirurg Ross, podľa ktorého náročnú operáciu pomenovali, počas zákroku.

Donald Nixon Ross, ktorý špičkovú operáciu vymyslel, zomrel v roku 2014.

Životný partner Ivy Janžurovej, Stanislav Remunda, skonal v roku 2012, len dva dni po jej narodeninách.

Docent Adrian Kolesár pomohol tisícom pacientov.

Docent Adrian Kolesár trávi na operačnej sále hodiny. Operácie srdca sa pohybujú od štyroch do ôsmich hodín.

Tvorba srdca s novým konduitom v pľúcnej pozícii vrátane finálnej fotografie z operačnej sály.

Docent Adrian Kolesár má výborne zohratý tím.

Docent Adrian Kolesár, prednosta Kliniky srdcovej chirurgie patrí k svetovej špičke.

Autor: Felícia Boronkayová

Cez víkend sa bude kúziť v Steelparku, študenti UPJŠ pozývajú na pestrofarebnú výstavu. Alebo sa pridáte na zabíjačku?

📅 21. 2. 2025, 15:10, Zdroj: koscicak.sk , Sentiment: **Positívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: 6 752 GRP: 0,15 OTS: 0,00 AVE: 338 EUR

Cez víkend sa bude kúziť v Steelparku, študenti **UPJŠ** pozývajú na pestrofarebnú výstavu. Alebo sa pridáte na zabíjačku?

Dobré tipy na víkendový program sa zídu vždy. Pokiaľ hľadáte inšpiráciu na tento víkend, predstavujeme vám skvelé podujatia, na ktorých sa zabavia všetky vekové kategórie. Keďže ešte stále prebieha obdobie Fašiangov, na východnom Slovensku sa konajú aj rôzne plesy, karnevaly a tradičné zabíjačky. Podte sa s nami pozrieť, čo ponúkajú mestá a obce Košického samosprávneho kraja.

Tradičná obecná zabíjačka nebude chýbať v Smižanoch ani tento rok. V sobotu 22. februára od 9:00 hod. do 14:00 hod. sa na parkovisku pred kultúrnym domom uskutoční jej ďalšie pokračovanie. „Nenechajte si ujsť ukážky výroby zabíjačkových špecialít, ochutnajte dobroty ako sú klobásky, hurky, ovarová polievka, chutné šišky, koláče a chutné nápoje,“ uvádzajú organizátori podujatia v pozvánke. O skvelý kultúrny program a zábavu sa postará ľudový rozprávač Jožko Jožka, hudobná skupina 3násť ciest a Folklorná skupina Smižančanka so svojim sprievodom s rožňom.

Všetky tvorivé deti a ich rodičov pozýva Steelpark 22. februára 2025 o 10:00 hod. a o 14:00 hod. na Jarné dielničky. Počas dvojhodinového podujatia na kreatívne duše čaká výroba sviečok z včelieho vosku, jarných kvietkov z krepového papiera, jarné akvárium, maľovanie vajíčok aj maľovanie na tvár. Vstupné je 8 eur na dieťa, sprievod dieťaťa zaplatí 4 eurá a v prípade sprievodu dvoch dospelých, druhý zaplatí 8 eur. Vstupenky je možné zakúpiť si prostredníctvom online platformy. „Podujatie je vhodné pre deti od 6 rokov,“ uvádza Steelpark.

V spišskonovoveskom Gríllbare sa v sobotu 22. februára o 18:30 hod. uskutoční večer plný hudby, emócií a dramatického umenia, ktorý spojí troch výnimočných umelcov a tri nezabudnuteľné príbehy. „Príďte si vychutnať neopakovateľnú atmosféru, ktorá vás preniesie do sveta silných momentov a unikátnych zážitkov,“ uvádza na webe Košice region. Na publikum čaká jedinečné spojenie hudby a hereckého talentu v podobe večera, na ktorý len tak ľahko nezabudnete!

Počas večera sa predstaví Michal Smetanka, výnimočný multižánrový umelec, ktorý obohatí večer svojim unikátnym hudobným vstupom. Kombináciou akustických melódii a experimentálnych zvukov vytvára nezameniteľnú atmosféru, ktorú musíte zažiť na vlastnej koži. Ďalším účinkujúcim je Peter Čižmár, talentovaný herec divadla Kontra, ktorý vás vtiahne do monodrámy Conora McPhersona „Rum a vodka“. Dvojicu doplní spevák, skladateľ a gitarista František „Forus“ Szabó, ktorý vám pri príležitosti oslavy prvého výročia spolu so svojou kapelou predstaví piesne z debutového albumu s názvom „Veci Medzi Nebom a Zemou“, pri ktorom sa môžete tešiť na vystúpenie plné silných emócií a nezabudnuteľných momentov.

Obľúbená výstava opäť po roku láka milovníkov rastlín na prehliadku pestrofarebných orchideí. Obdivovať ich môžete v expozičných skleníkoch Botanickej záhrady v Košiciach denne v čase od 9:00 hod do 17:00 hod. Vo vestibule bude v rovnakom čase k dispozícii aj predaj orchideí a v návštevníckom centre predaj vlastných prebytkov rastlín.

Vstupné pre dospelých návštevníkov je 5 eur, žiaci, študenti do 25 rokov, dôchodcovia a ZŤP občania zaplatia 3 eurá. Deti do 6 rokov majú vstup zadarmo, uvádza Botanická záhrada online. Šikovní študenti odboru Slovakisticko – mediálnych štúdií na **UPJŠ** už výstavu navštívili a videom pozývajú na podujatie aj širokú verejnosť.

Zábavný park Anička v Košiciach pozýva všetky deti na nezabudnuteľný karneval plný zábavy, hudby a skvelého programu pre malých aj veľkých! Karnevalová zábava začne v nedeľu 23. februára o 10:30 hod. Na karnevale vystúpi Maroš Kamoš so skvelou hudbou a interaktívnym predstavením. Súťažiť sa bude aj o najlepšiu masku, preto neváhajte, vytiahnite svoju fantáziu a zapojte sa! „Podujatie bude zahŕňať ďalšie zábavné atrakcie, hry a tvorivé dielne pre deti aj rodičov. Dobroty a občerstvenie bude zabezpečené pre všetkých maškrtníkov,“ uvádzajú organizátori v pozvánke na sociálnej sieti. Vstupné je každého návštevníka 5 eur. Vstupenky si môžete rezervovať na telefónnom čísle 0905 969 171.

Zažili ste už jar vo vedeckom šate? Ak nie, tak šikovní „vedci“ z košického Steelparku si pre vás pripravili kreatívny workshop plný zázrakov prírody a hravých experimentov. „Tie ukážu, ako rastú kvety, ako voda cestuje v rastlinách a čo sa deje, keď jarné rozkvitnuté kvety stretne nečakaný mráz,“ opisujú organizátori na webe. Staňte sa na chvíľu vedcom a objavte tajomstvá kvitnúcej jari v nedeľu 23. februára o 14:00 hod. Prebudte v sebe vedca a rozkvitnite spolu s nami! Vstupné je 8 eur na dieťa, sprievod 4 eurá a druhý sprievod 8 eur.

Autor: mediak, s. r. o.

Veronika skončila zo dňa na deň na vozíku: Nečakaná DIAGNÓZA! Spúšťačom bola CHRÍPKA [✉](#)

📅 22. 2. 2025, 0:00, Zdroj: [topky.sk](#) [✉](#), Vydavateľ: Zoznam, s.r.o., Sentiment: Ambivalentný, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 464 246 GRP: 10,32 OTS: 0,10 AVE: 1592 EUR

Veronika skončila zo dňa na deň na vozíku: Nečakaná DIAGNÓZA! Spúšťačom bola CHRÍPKA

KOŠICE - Veronika sa pripravovala na operáciu kolena postihnutého artrózou, keď jej plány skrížila iná nečakaná diagnóza. Vzácné neurologické ochorenie jej zo dňa na deň zmenilo život a na dlhé obdobie ju pripútalo k invalidnému vozíku. Späť na nohy ju postavila až intenzívna rehabilitácia a zákrok v Nemocnici AGEL Košice-Šaca, ktorý skončil úspešne. Informuje o tom Jarmila Ševčíková, zástupca hovorca Agel SK.

archívne video

V Nemocnici Agel a. s. Košice-Šaca otvorili nový urgentný príjem (Zdroj: TASR - František Iván)

Všetko sa to začalo ešte v roku 2019, kedy sa u Košičanky objavila bolesť ľavého kolena, ktoré sa navyše začalo odkláňať do strany. Ortopéd odporučil operáciu, no vzhľadom na začínajúcu epidémiu COVID-19 pacientka zákrok odložila. Zlom nastal v roku 2023.

"Prvého mája bolo ešte všetko v poriadku, na druhý deň som už ale sedela na vozíku a nevedela chodiť," spomína na začiatok dlhej a náročnej cesty pani Veronika. "V noci som začala vnímať nepríjemné pocity v nohách, akoby neboli moje. Ráno som už nedokázala prejsť od postele bez opory," opisuje náhlu zmenu zdravotného stavu.

Diagnóza znela Guillainov-Barrého syndróm

Primárka neurologického oddelenia v Košiciach takmer okamžite odhadla príčinu, ktorú následne potvrdila lumbálna punkcia (odber mozgovo-miechovej tekutiny). Diagnóza znela Guillainov-Barrého syndróm, označovaný tiež skratkou AIDP, prejavujúci sa symetrickou slabosťou končatín. Nasledovala intenzívna infúzna liečba na neurologickom oddelení a rehabilitácia.

Guillainov-Barrého syndróm - AIDP

AIDP predstavuje vzácné ochorenie s incidenciou 0,81 – 1,89 na 100 000 obyvateľov ročne. Prognóza pacienta je väčšinou dobrá, ochorenie má však stále mortalitu 3 – 7 %. Spúšťačom bývajú chrípka, choroby dýchacích ciest alebo tráviaceho traktu.

"Nedokázala som stáť, nohy som mala ochrnuté po kolená a vôbec si ich necítila," spomína Veronika, ktorú po dvoch týždňoch preložili na infekčné oddelenie, aby zistili, čo bolo spúšťačom ochorenia. Podozrenie mali na boreliózu, tá sa však nepotvrdila. "Jedinou potešujúcou správou pre mňa vtedy bolo, keď lekári na vizite povedali, že prognóza tohto ochorenia je priaznivá," vracia sa Veronika k chvíľam plným strachu.

Z infekčného oddelenia bola prevezená na Klinikum liečebnej rehabilitácie Nemocnice AGEL Košice-Šaca a následne do Národného rehabilitačného centra v Kováčovej, kde jej intenzívna liečba pokračovala. "V Kováčovej sa ma pokúšali postaviť na nohy pomocou chodiaceho pásu s istením traja ľudia. Samostatne som to vôbec nezvládala, bola som stále na vozíčku," opisuje Veronika, ktorá v špecializovanom zariadení podstupovala denne desať rôznych terapií, od vodných procedúr cez elektroliečbu až po rôzne druhy cvičenia.

Ochorenie prepuklo po prekonaní chrípky

Stáť samostatne za pomoci francúzskych bariel sa jej podarilo až po dlhých dvanástich týždňoch. U Veroniky prepuklo ochorenie AIDP po prekonaní chrípky. Rozsah postihnutia je u každého pacienta individuálny.

Ilustračné foto (Zdroj: Getty Images)

"Ja som mala postihnuté dolné končatiny až nad kolená. Tam sa to našťastie zastavilo, no u niektorých ochorenie postupuje ďalej a zasiahne až dýchanie," hovorí Veronika a dodáva, že v rodine ich to všetkých zasiahlo, pretože o AIDP sa toho veľa nevie. "Manžel, syn aj dcéra sú lekári, no aj oni z toho mali veľký rešpekt, pretože toto ochorenie nepoznali," dodala.

Na posun bola potrebná operácia

Rozcvičiť nohy do pôvodného stavu nebolo jednoduché, nakoľko Veroniku pri rehabilitovaní limitovala artróza kolena. Pre ďalší posun bola nevyhnutná operácia. Na základe pozitívnej skúsenosti sa pri výbere operatéra obrátila na prednostu Kliniky muskuloskeletálnej a športovej medicíny **UPJŠ** LF a Nemocnice AGEL Košice-Šaca Petra Polana, u ktorého v minulosti absolvovala operáciu bedrového kĺbu.

Ilustračné foto (Zdroj: TASR – František Iván)

"Pacientke bola indikovaná operačná liečba, implantácia totálnej endoprotézy kolena. Operácia bola pre pridružené diagnózy opakovane odložená, prítomná bola ťažká osová deformita a výrazná svalová slabosť. Zárok bol realizovaný bez komplikácií, podarilo sa narovnať os končatiny a po absolvovaní rehabilitácie sa za štyri týždne podarilo obnoviť takmer plný rozsah pohybu, čo nie je vždy v prípade pacientov s komplikáciami možné. Som veľmi rád, že sme pacientku zbavili bolesti a umožnili jej návrat k normálnemu životu," uviedol MUDr. Peter Polan, PhD. MPH.

Veronika verí, že bude opäť chodiť bez opory

"Som vďačná pánovi prednostovi, že aj po takej vážnej diagnóze našiel spôsob, ako mi pomôcť. Vďaka dôslednému a premyslenému manažmentu jednotlivých krokov som mala pocit istoty, že som v dobrých rukách a že koleno, ktoré už bolo veľmi vybočené do strany, mi dajú do poriadku," opisuje svoju pozitívnu skúsenosť v šačianskej nemocnici Veronika, ktorá vyzdvihla skvelý prístup anesteziológov pri operácii a tímu rehabilitačnej kliniky za následnú starostlivosť.

"Ďakujem im, že robili maximum preto, aby mi pomohli nohu rozcvičiť. Tesne po operácii som s kolenom dokázala pohybovať v 80-stupňovom uhle. O mesiac neskôr sa vďaka cvičeniu na motodlahe rozsah môjho pohybu zväčšil na 120 stupňov. Ak všetko dobre pôjde, nohy by mali byť plne funkčné a budem opäť chodiť bez opory," uzatvára svoj príbeh Košičanka.

Autor: © Zoznam/mKov

Veronika chrípku takmer nerozchodila: Prestali ju poslúchať nohy

22. 2. 2025, 18:00, Zdroj: zdravie.pluska.sk, Vydavateľ: News and Media Holding a.s., Autor: Karolína Trnovcová, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ
Dosah: 1 866 GRP: 0,04 OTS: 0,00 AVE: 193 EUR

Veronika chrípku takmer nerozchodila: Prestali ju poslúchať nohy

Veronika sa pripravovala na operáciu kolena postihnutého artrózou, keď jej plány skrížila iná nečakaná diagnóza. Vzácne neurologické ochorenie jej zo dňa na deň zmenilo život a na dlhé obdobie ju pripútalo k invalidnému vozíku.

Príbeh Košičanky Veroniky začína ešte v roku 2019, kedy sa u nej objavila bolesť ľavého kolena, ktoré sa navyše začalo odkláňať do strany. Ortopéd odporučil operáciu, no vzhľadom na začínajúcu epidémiu COVID-19 pacientka zákrok odložila. Zlom nastal v roku 2023.

„Prvého mája bolo ešte všetko v poriadku, na druhý deň som už ale sedela na vozíku a nevedela chodiť,“ spomína na začiatok dlhej a náročnej cesty pani Veronika. „V noci som začala vnímať nepríjemné pocity v nohách, akoby neboli moje. Ráno som už nedokázala prejsť od postele bez opory,“ opisuje náhlu zmenu zdravotného stavu.

Primárka neurologického oddelenia v Košiciach takmer okamžite odhadla príčinu, ktorú následne potvrdila lumbálna punkcia, teda odber mozgovo-miechovej tekutiny. Diagnóza znela Guillainov-Barrého syndróm, označovaný tiež skratkou AIDP, prejavujúci sa symetrickou slabosťou končatín.

Nasledovala intenzívna infúzna liečba na neurologickom oddelení a rehabilitácia. „Nedokázala som stáť, nohy som mala ochrnuté po kolena a vôbec si ich necitila,“ spomína. Po dvoch týždňoch Veroniku preložili na infekčné oddelenie, aby zistili, čo bolo spúšťačom ochorenia. Podozrenie mali na boreliózu, tá sa však nepotvrdila. „Jedinou potešujúcou správou pre mňa vtedy bolo, keď lekári na vizite povedali, že prognóza tohto ochorenia je priaznivá,“ vracia sa Veronika k chvíľam plným strachu.

Z infekčného oddelenia bola prevezená na Klinikum liečebnej rehabilitácie Nemocnice Košice-Šaca a následne do Národného rehabilitačného centra v Kováčovej, kde jej intenzívna liečba pokračovala. „V Kováčovej sa ma pokúšali postaviť na nohy pomocou chodiaceho pásu s istením traja ľudia. Samostatne som to vôbec nevládala, bola som stále na vozíčku,“ opisuje Veronika, ktorá v špecializovanom zariadení podstupovala denne desať rôznych terapií, od vodných procedúr cez elektroliečbu až po rôzne druhy cvičenia. Stáť samostatne za pomoci francúzskych bariel sa jej podarilo po dlhých dvanástich týždňoch.

Guillainov-Barrého syndróm, čiže AIDP predstavuje vzácne ochorenie s incidenciou 0,81 – 1,89 na 100 000 obyvateľov ročne. Prognóza pacienta je väčšinou dobrá, ochorenie má však stále mortalitu 3 – 7 %. Spúšťačom bývajú chrípka, choroby dýchacích ciest alebo tráviaceho traktu. U Veroniky prepuklo ochorenie po prekonaní chrípky. Rozsah postihnutia je u každého pacienta individuálny.

„Ja som mala postihnuté dolné končatiny až nad kolena. Tam sa to našťastie zastavilo, no u niektorých ochorenie postupuje ďalej a zasiahne až dýchanie,“ hovorí Veronika a dodáva, že v rodine ich to všetkých zasiahlo, pretože o AIDP sa toho veľa nevie. „Manžel, syn aj dcéra sú lekári, no aj oni z toho mali veľký rešpekt, pretože toto ochorenie nepoznali.“

Rozcvičiť nohy do pôvodného stavu nebolo jednoduché, nakoľko Veroniku pri rehabilitovaní limitovala artróza kolena. Pre ďalší posun bola nevyhnutná operácia. Na základe pozitívnej skúsenosti sa pri výbere operátora obrátila na prednostu Kliniky muskuloskeletálnej a športovej medicíny **UPJŠ** LF a Nemocnice Košice-Šaca MUDr. Petra Polana, PhD., MPH, u ktorého v minulosti absolvovala operáciu bedrového kĺbu.

„Pacientke bola indikovaná operačná liečba, implantácia totálnej endoprotézy kolena. Operácia bola pre pridružené diagnózy opakovane odložená, prítomná bola ťažká osová deformita a výrazná svalová slabosť. Zákrok bol realizovaný bez komplikácií, podarilo sa narovnať os končatiny a po absolvovaní rehabilitácie sa za štyri týždne podarilo obnoviť takmer plný rozsah pohybu, čo nie je vždy v prípade pacientov s komplikáciami možné. Som veľmi rád, že sme pacientku zbavili bolesti a umožnili jej návrat k normálnemu životu,“ uviedol MUDr. Peter Polan, PhD. MPH.

„Som vďačná pánovi prednostovi, že aj po takej vážnej diagnóze našiel spôsob, ako mi pomôcť. Vďaka dôslednému a premyslenému manažmentu jednotlivých krokov som mala pocit istoty, že som v dobrých rukách a že koleno, ktoré už bolo veľmi vybočené do strany, mi dajú do poriadku,“ opisuje svoju pozitívnu skúsenosť v šačianskej nemocnici Veronika.

„Rada by som vyzdvihla úžasný prístup anesteziológov pri operácii a tímu rehabilitačnej kliniky za následnú starostlivosť. Ďakujem im, že robili maximum preto, aby mi pomohli nohu rozcvičiť. Tesne po operácii som s kolenom dokázala pohybovať v 80-stupňovom uhle. O mesiac neskôr sa vďaka cvičeniu na motodlahe rozsah môjho pohybu zväčšil na 120 stupňov. Ak všetko dobre pôjde, nohy by mali byť plne funkčné a budem opäť chodiť bez opory,“ uzatvára svoj príbeh Košičanka.

Vypočujte si náš podcast

Veronika v špecializovanom zariadení podstupovala denne desať rôznych terapií, od vodných procedúr cez elektroliečbu až po rôzne druhy cvičenia.

Pichanie v kolene či opuch vás môžu prekvapiť aj pri rekreačnom športovaní.

U Veroniky sa objavila vzácna diagnóza po chrípke.

Artróza môže postihnúť všetky kĺby v tele.

Veronika sa pripravovala na operáciu kolena postihnutého artrózou, keď jej plány skrížila iná nečakaná diagnóza Guillainov-Barrého syndróm.

Autor: Karolína Trnovcová

Východniari prázdninujú [✉](#)

📅 22. 2. 2025, 19:22, Relácia: **Televízne noviny**, Stanica: **Markíza**, Vydavateľ: **MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r.o.**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Fakulty a ústavy UPJŠ**, Kľúčové slová: **Martin Pizňak**

Dosah: **337 500 GRP**; **7,50 OTS**; **0,08 AVE**; **27246 EUR**

Východniari prázdninujú

Zuzana Čimová, moderátorka:

Prvý týždeň jarých prázdnin sa pomaly končí. Uživali si ich žiaci, ale aj ich rodičia z východu. Niektorí ostali doma, iní sa rozbehli po Slovensku. Pokúšali sme sa zistiť, ako oddychovali.

Veronika Krempaská, redaktorka:

Prechádzkou, športovo, v tábore či v múzeách. Takto prázdninujú deti v Košiciach. V mestskom parku zaplnili ľadovú plochu. Páčia sa ti takéto prázdniny na ľade?

Viktor, Košičan:

Uhm, páčia.

anketa:

Dnes som si zobral z práce dovolenku, lebo mi trebalo vyjsť vonku niekde s deťmi, keď je tak pekne slnko.

Veronika Krempaská, redaktorka:

Niektorých zase prilákalo tropické teplo a aktuálne rozkvitnuté skleníky botanickej záhrady.

Martin Pizňak, odborný pracovník botanickej záhrady:

Prezentujeme približne 900 kusov orchideí.

anketa:

Veľmi sa mi páči táto výstava, lebo sú tu väčšie rastliny, ako zvykneme pestovať doma.

Táto výstava je hrozne pekná.

Martin Pizňak, odborný pracovník botanickej záhrady:

Počas prázdnin vidno, že na výstavu chodia nielen seniori, ale často aj ich vnúčatá.

Ľubo Fronko, redaktor:

Sneh v meste nie je. Kto si ho chce užiť, musí ísť na hory alebo na zjazdovky. Vďaka technike svahy na Donovaloch sú biele. Na prázdniny to sem pritiahlo rodinu 12-ročného Sebastiána.

Sebastián Pavlovský:

V Prešove veľa snehu neni, raz za čas, ale tu je dosť snehu. Ale čakal som aj viac, ale no tak dá sa.

Ľubo Fronko, redaktor:

Lyžovačka ide?

Sebastián Pavlovský:

Áno.

Ľubo Fronko, redaktor:

Parkoviská v týždni plné nie sú rovnako tak ani hotely. Ubytovatelia hovoria o miernom sklamaní.

Peter Straka, riaditeľ hotela na Donovaloch:

Očakávali sme viac a máme zhruba 30-percentnú obsadenosť. A z toho polovica, takže 15-percent sú prázdninujúci z východu.

Mário Kermiet, redaktor:

Napriek tomu, že aj na Liptove mrzne aj cez deň, mnohí východniari trávajú prázdniny i takto vo vode. Samozrejme v termálnej.

anketa:

Od Bardejova sme. Zo Spišskej Belej.

Zo Sniny.

Prázdnujúca učiteľka z východu. Priamo z Kusína, odkiaľ pochádza aj váš reportér Vladimír Bučko. Pozdravujem.

Zdena Triznová, vedúca pokladni:

Z Poľska klienti, ale podľa prízvuku aj z východného Slovenska.

anketa:

Prišli sme na 4 dni a 3 noci.

Na prázdninách som.

Je tu teplá voda.

Veľmi by som chcel ísť na také ryby, čo majú na nohy.

Ešte chceme ísť pozrieť potom na motýle.

Včera sme boli v detskom kútiku. No a dneska sme tu a zajtra uvidíme, čo.

Mário Kermiet, redaktor:

Ako zatiaľ hodnotíte prázdniny jarné?

Robert Šmitala, iaditeľ vodných parkov TMR:

Tak my ich hodnotíme dobre, aj keď veľmi pekné slnečné počasie trochu ľudí láka na lyže a menej na ostatné aktivity.

Mário Kermiet, redaktor:

Budúci týždeň východniarov vystriedajú západniari a má sa zmeniť aj počasie. Bude oblačno, s dažďom aj snehom. Veronika Krempaská, Ľubo Fronko a Mário Kermiet, televízia Markíza.

Tínedžer vykašliaval krv, lekári potvrdili nadmerný vaping

23. 2. 2025, 11:44, Zdroj: sita.sk, Vydavateľ: SITA Slovenská tlačová agentúra a.s., Autor: SITA, Martin Dargaj, Sentiment: Negatívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 137 916 GRP: 3,06 OTS: 0,03 AVE: 1200 EUR

Tínedžer vykašliaval krv, lekári potvrdili nadmerný vaping

Keď anglický tínedžer, Jayden Richardson, začal na dovolenke v Turecku vykašliavať krv, jeho rodičia to pripisovali žalúdočnému vredu po „konzumácii veľkého množstva kebabov.“

Keď potom endoskopické vyšetrenie odhalilo „vážne“ poškodenie pľúc, ktoré bolo podľa lekárov spôsobené nadmerným vapingom, rodina ostala v šoku. Vapingom sa slangovo označuje používanie elektronických cigariet.

Ako píše denník the Sun, Jayden, žijúci v anglickom Shifnale, tínedžer začal e-cigarety fajčiť vo veku 12 rokov, aby „zapadol do partie“. Denná dávka nikotínu, ktorú prijímal prostredníctvom jednorazových e-cigariet sa podľa neho rovnala sile 50 cigariet.

Jayden je dnes podporovateľom zákazu jednorazových e-cigariet, ktorý má spolu s ďalšími opatreniami čoskoro schváliť britský parlament.

Kam až to môže zájsť

Užívanie nikotínu medzi deťmi na ostrovoch v posledných rokoch prudko rastie a pýta si daň aj v podobe zdravotných následkov.

Viac ako jedno dieťa týždenne je prijímané do nemocnice so zdravotnými problémami súvisiacimi s vapingom, pričom tento počet sa za päť rokov päťnásobne zvýšil, citujú anglické médiá údaje z Národného zdravotného systému (NHS) . Najčastejšie sú neploletí pacienti prijímaní kvôli dýchavičnosti a podozreniam z poškodenia pľúc.

Daily Mail dokonca priniesol reportáž o otvorení špecializovanej vapingovej kliniky v detskej nemocnici Alder Hey v Liverpoole. Tá od novembra minulého roka poskytuje pomoc deťom vo veku 11 až 16 rokov závislým na nikotíne.

Odborníci upozorňujú, že vaping je všeobecne označovaný za menej škodlivú alternatívu pre dospelých fajčiarov a tak ho prezentujú aj výrobcovia. Jednorazové e-cigarety však svojou pestrou ponukou príchuťí, vôní a farieb útočia priamo na zmysli detí a tie sa k nim dostávajú až príliš ľahko.

„Príchute, ako mletý koláč, puding, cukrová trstina a perník sa síce môžu zdať príťažlivé pre mladšie vekové skupiny, ale na ich vážnych dopadoch vonkoncom nie je nič zábavné ani radostné,“ vystríha profesor Stephen Powis, medicínsky riaditeľ NHS.

Jednorazové e-cigarety oslovujú mladých aj preto, že sú cenovo dostupné, ponúkajú silné dávky nikotínu a ich používanie je „detsky“ jednoduché. Taktiež sú malé, nenápadné, a ich dizajn pripomína skôr hračky ako cigarety, rodičia tak často ani netušia, že ich dieťa sa stalo závislým.

„Preto s tým výrobcovia prišli. Zacielené je to na mladých, u ktorých sa potom najľahšie rýchlo vytvorí celoživotná závislosť od nikotínu. Odborníci o tom nepochybujú,“ podotkol pre agentúru SITA riaditeľ Centra pre liečbu drogových závislostí (CLDZ) Ľubomír Okruhlica .

Problémy doma

Medicínski experti upozorňujú, že po rôznych nikotínových výrobkov siaha stále viac detí aj na Slovensku. A vnímajú to ako vážny problém.

Ako informoval Národný ústav detských chorôb (NÚDCH) , lekári jednoznačne zaznamenali nárast nikotínovej závislosti u detí, ktoré užívajú široké spektrum alternatívnych nikotínových výrobkov, akými sú žuvací tabak, nikotínové sáčky, cukríky, elektronické cigarety.

„Pre deti sú príťažlivé svojou formou a príchuťami a môžu tak vytvárať dojem, že sú neškodné,“ uviedol riaditeľ NÚDCH Peter Bartoň . Opak je však pravdou. „Rodičia si ich užívanie deťmi nemusia dlhšie všimnúť, nezanechávajú typický zápach ako pri fajčení klasických cigariet, ktorý skôr upriami pozornosť na vznikajúci problém,“ dodáva.

„Pri hospitalizáciách, či ambulantných vyšetreniach detí a mladistvých sa vo zvýšenej miere stretávame s údajmi o fajčení elektronických cigariet a používaní nikotínových vrecúšok deťmi,“ potvrdil negatívny fenomén aj Milan Kuchta, prezident Slovenskej pediatickej spoločnosti , ktorý pôsobí na Klinike detí a dorastu LF **UPJŠ** a DFN v Košiciach.

Situácia je podľa neho o to závažnejšia, že mladí ľudia tieto výrobky ani nepovažujú za škodlivé. Ako dodáva, ponuka rôznych príchuťí, dizajn a marketing výrobcov sú zamerané na zvyšovanie atraktivity nikotínových výrobkov s cieľom vytvárania ziskov. Neberú však do úvahy zdravotné riziká a následky používania týchto výrobkov.

„Fajčenie elektronických cigariet a používanie nikotínových vrecúšok deťmi je skutočný problém. Nezabúdajme, že takmer každý z nás má v rodine alebo medzi priateľmi niekoho, kto tieto produkty našiel vo vrecku svojich detí,“ dopĺňa Ivan Solovič, šéf Slovenskej pneumologickej spoločnosti, ktorý pôsobí tiež ako viceprezident Slovenskej lekárskej spoločnosti.

Upozorňuje tiež, že lákavé príchuťe e-cigariet vznikajú primiešavaním rôznych chemických látok a môžu zvyšovať zdravotné riziká. „Niektoré chemikálie používané na výrobu príchuťí môžu byť toxické, najmä keď sa zahrievajú na vysoké teploty, čo je bežné pri používaní elektronických cigariet. Napríklad látky ako diacetyl sa ukázali škodlivé pre pľúca a môžu spôsobiť ochorenie nazývané „popcornové pľúca“.

Zákazov pribúda

Stále viac krajín prijíma novú legislatívu s cieľom zasiahnuť proti rastúcej závislosti medzi mladistvými. Naposledy, 13. februára tohto roka rozhodol o zákaze jednorazových e-cigariet parlament vo Francúzku. Predtým tak k 1. januáru urobilo Belgicko.

Spojené kráľovstvo má rovnaký zákaz spolu s radikálnym obmedzením príchuťí prijať v júni. Konajú však aj ďalšie štáty, vrátane našich susedov. V Maďarsku, Fínsku, Holandsku, Litve, Lotyšsku a na Ukrajine sú povolené iba výrobky s príchuťou tabaku. Všetky príchuťe tabakovej a mentolovej už zakázalo Dánsko, Estónsko a Slovinsko.

Podobné opatrenia by však uvítali aj medicínski experti na Slovensku. „Z hľadiska verejného zdravia našej spoločnosti a najmä mladých ide o efektívny príspevok k ich ochrane pred závislosťou,“ súhlasí Okruhlica. Ako dodáva, u dospelých možno hovoriť o ich slobodnej voľbe, avšak mladí ľudia sú vývinovo ľahko ovplyvnitelní „a preto ich ochrana zákonnou reguláciou pred sugestívnym marketingom je zodpovedným spoločenským aktom.“

Nárast o 200 percent!

Predaj ochutených e-cigariet a nikotínových vrecúšok zaznamenáva na Slovensku v posledných rokoch boom. Tieto výrobky dnes zaberajú najväčšiu časť predajných pultov v tabakových predajniach, či na čerpacích staniciach.

Pestrá je aj ponuka slovenských e-shopov, kde nie je problém nájsť výrobky s príchuťou gumených medvedíkov, dezertov, žuvačiek, energy drinkov, či cukrovej vaty. Lákavý dizajn a chute sú podporené názvami výrobkov ako „mliečko jednorožca“, „opičí džús“.

Ministerstvo financií vlni informovalo, že predaj e-cigariet sa na Slovensku medziročne zvýšil o 200 percent a v prípade nikotínových išlo o nárast 57 percent. Tieto predaje poháňa aj záujem mladých. Podľa posledného výskumu o zdraví našich žiakov len v školskom roku 2021/2022 malo skúsenosti s používaním e-cigariet takmer 40 percent 15-ročných detí, štvrtina 13-ročných a takmer každé desiate 11-ročné dieťa.

Autor: SITA, Martin Dargaj

Východniari majú silné zastúpenie v nomináciách na ocenenie Krištáľové krídlo, bodujú v medicíne aj hudbe [🔗](#)

📅 23. 2. 2025, 13:00, Zdroj: kosicak.sk 🌐, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 6 763 GRP: 0,15 OTS: 0,00 AVE: 338 EUR

Východniari majú silné zastúpenie v nomináciách na ocenenie Krištáľové krídlo, bodujú v medicíne aj hudbe

Významné ocenenie Krištáľové krídlo prichádza s novým ročníkom. Veľká porota si už vypočula návrhy jednotlivých porôt a potvrdila 30 mien nominovaných v jednotlivých kategóriách a takisto aj Mimoriadnu cenu, ktorú tento rok získa Zdena Studenková.

Krištáľové krídlo počas svojej existencie ocenilo 303 osobností a predstavilo viac ako 800 nominovaných osobností. V porotách zasadlo tento rok opäť 50 odborníkov, ktorí poctivo vybrali 30 nominantov a zhodli sa aj na Mimoriadnej cene.

„ Mená laureátov Krištáľového krídla za rok 2024 sa verejnosť dozvie v priamom prenose zo slávnostného galavečera, ktorý odvysielala Slovenská televízia na Jednotke 15. marca 2025 ,“ uvádza Krištáľové krídlo na svojom webe .

Tento rok sa do najužšieho výberu dostali aj úspešní východniari.

„ Do úzkeho výberu nominovaných na prestížne ocenenie v kategórii Medicína a veda veľká porota vybrala profesora Mateja Škorváneka , ktorý je popredným slovenským neurológom , odborníkom v oblasti neurodegeneratívnych ochorení, s osobitným zameraním na Parkinsonovu chorobu a extrapyramidové poruchy, “ uvádza vedenie Univerzitetnej nemocnice Louisa Pasteura v Košiciach na svojom webe . Profesor pôsobí na Neurologickej klinike UNLP Košice aj na Lekárskej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, kde vedie Centrum pre extrapyramidové ochorenia . Je najmladším profesorom v odbore neurológia na Slovensku. Vo veku 40 rokov sa pripojil k špičkovým odborníkom v tejto oblasti.

Lekárska fakulta **UPJŠ** v Košiciach na svojej sociálnej sieti s hrdosťou oznámila, že docent Adrian Kolesár , renomovaný slovenský kardiochirurg , bol tiež nominovaný na prestížne ocenenie Krištáľové krídlo v kategórii Medicína a veda.

„ Kolesár pôsobí ako prednosta Kliniky srdcovej chirurgie Lekárskej fakulty **UPJŠ** a Východoslovenského ústavu srdcových a cievnych chorôb v Košiciach . Vo svojej klinickej praxi sa špecializuje na rekonštrukčné výkony srdcových chlopní a miniinvazívne kardiochirurgické techniky ,“ uvádza fakulta v príspevku . Najnovší úspech docenta Kolesára je spolupráca s medzinárodným tímom na svetovo prvej modifikácii Rossovej operácie, ktorá eliminuje potrebu cudzích tkanív a minimalizuje riziko infekcií. Tento prielom v kardiochirurgii zvyšuje kvalitu života pacientov a predstavuje novú nádej v liečbe srdcových ochorení.

V kategórii Populárna hudba sa do úzkeho okruhu dostala známa slovenská speváčka Martina „Tina“ Kmeťová . Na hudobnej scéne oslavuje dve dekády úspešnej kariéry . „ Od jej začiatkov v roku 2003 sa etablovala ako hviezda, ktorá dokáže spájať soul, R&B, hip hop a černošskú hudbu, čo ju výrazne odlišilo od konkurencie a umožnilo jej získať si pevné miesto v slovenskom hudobnom priestore, “ opisuje Krištáľové krídlo.

Bývalý prezident Rudolf Schuster sa dlhodobo venuje tvorivej činnosti. Veľká porota ho zaradila do najlepšej tridsiatky nominantov v kategórii Publicistika a literatúra . Za svojho života napísal vyše 50 kníh, rozhlasových pásiem, rozhlasových hier, scenárov k dokumentárnym filmom, režíroval televízne cestopisné dokumenty a je autorom aj divadelnej hry. Jeho literárny záber je veľmi široký, v jeho tvorbe nájdeme prózu, detektívky, romány, literatúru faktu, no najmä cestopisy.

Rudolf Schuster získal hlavnú cenu na 33. ročníku udeľovania medzinárodných cien Egona Erwina Kischu za literatúru faktu v českom meste Letohrad. za dve svoje knihy – Talianske umenie II. (Otázky a odpovede) a Brazília (Expedícia Schuster IV.), ktoré vydal minulý rok.

Úspešný Trebišovčan Martin Žiaran patrí k najuznávanejším slovenským kameramanom. Svojou tvorbou radí medzi najžiadanejších profesionálov v oblasti filmovej produkcie nielen na Slovensku, ale aj v susednom Česku. Počas svojej bohatej kariéry spolupracoval s poprednými režisérmi ako Jan Hřebejk, Jiří Mádľ, Martin Havelka či Peter Bebjak. Jeho schopnosť zachytiť obraz s mimoriadnou estetickou hodnotou ho odlišuje na poli európskej kinematografie. Aj to bol dôvod, prečo zaujal veľkú porotu v kategórii Divadlo a audiovizuálne umenie . Medzi jeho najvýznamnejšie diela patria filmy Čiara, Trhlina, Správa, či seriály ako Za sklom a Hlava Medúzy. V roku 2024 zaznamenal ďalší výrazný úspech s filmom Vlhy .

Autor: mediak, s. r. o.

Najvyššie sa umiestnili Bratislava a Košice [↗](#)

📅 24. 2. 2025, Zdroj: **Plus jeden deň**, Strana: 11, Vydavateľ: News and Media Holding a.s., Autor: Miroslav Homola, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 238 000 GRP: 5,29 OTS: 0,05 AVE: 1558 EUR

Najvyššie sa umiestnili Bratislava a Košice

V rebríčku najlepších svetových univerzít nájdeme aj šesť slovenských

BRATISLAVA

Q

S World University Rankings už vo svojom 21. vydaní zverejnil najlepšie svetové univerzity na rok 2025.

Už trinásť rok za sebou sa na čele rebríčka udržiava Massachusettský technologický inštitút (MIT). Imperial College London poskočil o štyri priečky a obsadil druhé miesto, na treťom mieste je Oxfordská univerzita a na štvrtom Harvardova univerzita. Prvú päťku uzatvára University of Cambridge.

Na zozname celkovo 1 500 škôl môžeme nájsť aj šesť slovenských vysokých škôl. Najvyššie sa umiestnila Univerzita Komenského v Bratislave, a to konkrétne na delenom 661. – 670. mieste. **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** skončila až na delenom 851. až 900. mieste.

Ďalšie štyri naše vysoké školy, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, STU v Bratislave, Technická univerzita v Košiciach a Žilinská univerzita, sa do najlepšej tisícky nevošli.

Spomedzi našich susediacich krajín sa najlepšie umiestnili školy v Rakúsku. University of Vienna sa umiestnila na 137. mieste a Technische Universität Wien skončila na 190. mieste. Najlepšia česká univerzita, Karlova univerzita v Prahe, sa umiestnila na 246. mieste a University of Warsaw v Poľsku skončila na 258. mieste. Lepšie ako naša sa umiestnila aj najlepšia maďarská škola, Eötvös Loránd University. Do prvej päťstovky sa síce nezmestila, no s 564. miestom je na tom stále lepšie než naša.

Rebríček na rok 2025 je najväčší v histórii a zahŕňa viac ako 1 500 univerzít zo 105 systémov vysokoškolského vzdelávania. Najviac zastúpenou krajinou alebo územím sú Spojené štáty so 197 hodnotenými inštitúciami, nasledujú Spojené kráľovstvo s 90 a pevninská Čína so 71.

Metriky použité na hodnotenie zahŕňali reputáciu akademikov a zamestnancov, pomer medzi fakultami a študentmi, počet citácií na fakultu, pomer medzinárodných fakúlt, pomer zahraničných študentov, medzinárodnú výskumnú sieť, výsledky zamestnanosti a udržateľnosť.

Univerzita Komenského dopadla najlepšie.

Autor: mh, FOTO: sita